

LIITE 1: HAKULOMAKE AMMATTIKORKEAKOULUN TOIMILUPAA VARTEN

1. Ylläpitäjän ja haetun ammattikorkeakoulun perustiedot

1.1. Ylläpitäjän nimi	Lahden ammattikorkeakoulun ylläpitäjä on Päijät-Hämeen koulutus konserni (kuntayhtymä).
1.2. Ylläpitäjän kotipaikka	Ylläpitäjän kotipaikka on Lahden kaupunki.
1.3. Ylläpitäjän omistaja- tai taustatiedot¹	<p>Lahden ammattikorkeakoulun (LAMK) toiminnasta on sen perustamisesta alkaen ylläpitäjänä vastannut Päijät-Hämeen koulutus konserni –kuntayhtymä, joka on perustettu 20.1.1995 (LIITE 1a, kuntayhtymän perussopimus). Kuntayhtymän 13 jäsenkuntaa ovat:</p> <p>Asikkalan kunta, Hartolan kunta, Heinolan kaupunki, Hollolan kunta, Hämeenkosken kunta, Kuhmoisten kunta, Kärkölan kunta, Lahden kaupunki, Nastolan kunta, Orimattilan kaupunki, Padasjoen kunta, Pertunmaan kunta ja Sysmän kunta.</p> <p>LAMKin uusi toimilupa astuu tavoitteen mukaisesti voimaan 1.1.2014. Kuntayhtymä hakee toimilupaa 30.9.2013 mennessä ja sen jälkeen toimiluvan siirtoa osakeyhtiölle yhdessä perustetun yhtiön kanssa vuoden 2014 aikana. Toimilupa haetaan siirrettäväksi osakeyhtiölle 1.1.2015 alkaen. Toimilupaprosessin yhteydessä on Lahden kaupunginhallitukselta pyydetty lausunto toiminta-ajatuksesta ja visiosta 2020, koulutusvastuista sekä tiloista (LIITE 1b, lausunto).</p> <p>Tavoitteena on, että osakeyhtiömuotoinen LAMK saa saman vahvan maakunnallisen omistuksen kuin kuntayhtymällä nyt on. Osakeyhtiön omistus voi toteutua jäsenkunnan välittömänä omistuksena tai omistuksena kuntayhtymän kautta. Tämä toteutuu niin, että suoraan LAMK Oy:n osakkaiksi haluavat kunnat saavat järjestelyssä osakeyhtiön osakkeita ja omistusosuuksia nykyisten LAMKin peruspääomaosuuksiensa suhteessa. Muut kunnat omistavat LAMKia edelleen kuntayhtymän kautta (yhteensä alle 9 %:n osuudella).</p> <p>OSAKEYHTIÖN PERUSTAMINEN</p> <p>Opetus- ja kulttuuriministeriön edellyttämä yhtiöittäminen on tarkoitus toteuttaa 14.8.2013 allekirjoitetun aiesopimuksen (LIITE 1a) mukaisesti niin, että uusi Lahden ammattikorkeakoulu Oy aloittaa toimintansa 1.1.2015. Yhtiöittämisestä tiedotetaan sidosryhmille avoimesti www.phkk.fi/hallinto/LAMKin_yhtiointaminen.</p> <p>Seuraavat kunnat ovat osakeyhtiön välittömiä omistajia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Heinolan kaupunki 2. Hollolan kunta 3. Lahden kaupunki 4. Nastolan kunta 5. Orimattilan kaupunki <p>Seuraavat kunnat omistavat osuutensa Lahden ammattikorkeakoulusta kuntayhtymän kautta:</p> <p>Asikkalan kunta, Hartolan kunta, Hämeenkosken kunta, Kuhmoisten kunta, Kärkölan kunta, Padasjoen kunta, Pertunmaan kunta ja Sysmän kunta.</p> <p>Tilinpäätöksen 2012 mukainen LAMKin oman pääoman jakautuminen tulevien omistajien kesken:</p>

Omistaja	LAMK:n oman pääoman jakautuminen peruspääomaosuuksien suhteessa 31.12.2012	Omistusosuus %
Heinola	766 366 €	8,34 %
Hollola	696 804 €	7,58 %
Lahti	5 187 271 €	56,43 %
Nastola	1 159 926 €	12,62 %
Orimattila	560 594 €	6,10 %
PHKK	822 232 €	8,94 %
Yhteensä	9 193 193 €	100 %

	Osakeyhtiön perustajaosapuolet pitävät mahdollisena, että seudun elinkeinoyhtiö LADEC Oy, Lahden Teollisuusseura ry tai alueella toimivat yritykset voivat liittyä ammattikorkeakoulu-yhtiön omistajiksi. Myös muiden tahojen omistus on mahdollinen. Näissä tapauksissa osakkuus toteutetaan erillisellä osakeannilla.	
1.4. Ammattikorkeakoulun nimi	Ammattikorkeakoulun nimi on Lahden ammattikorkeakoulu.	
1.5. Ammattikorkeakoulun opetus- ja tutkintokielet	Lahden ammattikorkeakoulu tarjoaa opetusta suomen ja englannin kielillä. Tutkinnon voi suorittaa suomen ja englannin kielillä koulutusvastuussa määritetyn mukaisesti.	
1.6. Päätoimipiste ja paikkakunnat, joilla ammattikorkeakoulutoimintaa on tarkoitus harjoittaa²	Lahden ammattikorkeakoulun kaikki yksiköt toimivat Lahden kaupungin alueella.	Opetusta ei ole tarkoitus järjestää muilla paikkakunnilla.

2. Haetun ammattikorkeakoulun tarpeellisuus ammattikorkeakoululain 4 §:n mukaisia tehtäviä varten

2.1. Ammattikorkeakoulun toiminta-ajatus ja visio 2020³	<p>Toiminta-ajatus ja visio 2020 Lahden ammattikorkeakoulu toimii Päijät-Hämeen alueen itsenäisenä ammattikorkeakouluna osana strategista FUAS-liittoumaa, johon kuuluvat Hämeen ja Lahden ammattikorkeakoulut sekä Laurea-ammattikorkeakoulu. (LIITE 2, FUAS-liittoumasopimus)</p> <p>Ammattikorkeakoulun visio 2020: Lahden ammattikorkeakoulu 2020 – kansainvälinen ympäristöä, teollista muotoilua ja alueen hyvinvointia uudistava oppimisen yhteisö.</p> <p>Toiminta-ajatus 2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> Lahden ammattikorkeakoulu on Päijät-Hämeen vaikuttava, kansainvälisesti arvostettu ja verkostoitunut korkeakoulu, josta valmistuu menestyviä asiantuntijoita työelämään. Ammattikorkeakoulu vahvistaa alueen osaamista, kilpailukykyä ja hyvinvointia ennakoivalla ja tuloksellisella koulutus-, tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnalla. Ammattikorkeakoulu on rohkea, joustava ja innostava kumppani, joka toimii opiskelija- ja oppimiskeskeisesti ja huolehtii henkilöstönsä hyvinvoinnista. <p>LAMKin strateginen näkemys, toiminta-ajatus ja visio vuoden 2020 toiminnasta perustuvat toimintaympäristön muutosten analysointiin ja ennakointiin, alueen strategiaan painopisteisiin, ammattikorkeakoulun vahvuuksiin sekä profilointiin ja painoalojen strategiseen valintaan. Toiminta-ajatuksen liittyä myös kiinteiden ja aktiivisten kumppanuuksien solmiminen ja ylläpitäminen toimintaympäristön (alueellinen, kansallinen, kansainvälinen) kanssa aluekehityksen vauhdittamisessa ja osaamisen siirrossa.</p> <p>Strateginen näkemys toteutuu erityisesti työelämäläheisen, integroivan pedagogiikan kehittämisessä. Sen mukaisesti painoalarajat ylittävä monialainen, kansainvälinen koulutus- ja TKI-toiminta on vuonna 2020 leimallista uudella kampusalueella Niemessä, jossa ammattikorkeakoulu, alueen yliopistotoimijat ja yritykset ovat tiiviissä ja toiminnallisessa vuorovaikutuksessa ja käyttävät yhdessä tiloja ja palveluita, mikä edistää kaupunkiseudun korkeakoulu-toiminnan laatua, tehokkuutta ja vaikuttavuutta.</p> <p>LAMKin kansainvälisen toiminnan strategiassa korostetaan muutosta kansallisesta toimijasta kansainväliseksi toimijaksi sekä koulutuksessa että TKI-toiminnassa. LAMK profiloituu kansainvälisesti erityisesti painoalueillaan, määritellyillä kohdealueilla, vahvojen strategisten kumppanuuksien sekä strategisesti valittujen vieraskielisten amk- ja yamk-tutkintojen avulla.</p> <p>EU:n linjaukset ja kehittämisen painopisteet (mm. Horizon 2020), kansainvälistyvä TKI-toiminta, yhdenmukaiset tutkintorakenteet sekä koulutuksen vertailtavuus vaikuttavat kansainvälisen toiminnan kehittämistavoitteisiin sekä kansainvälisen osaamisen siirron vauhdittamiseen alueella. Vuonna 2020 LAMK on aidosti kansainvälinen korkeakoulu.</p> <p>Lahden ammattikorkeakoulun strategian uudistaminen 2016-2020 LAMK on laatinut nykyisen strategiansa vuosiksi 2013-2016. Ammattikorkeakoulu käynnistää strategian uudistamistyön 2015 perustettavan osakeyhtiön hallituksen aloitettua työskentelynsä. Strategia laaditaan vuoden 2020 vision pohjalta vuosille 2016-2020.</p>
---	---

LAMKin strategiassa on otettu huomioon alueelliset strategiat ja ohjelmat, kuten Lahden seudun kilpailukyky- ja elinkeinostrategia 2009 – 2015, Lahden seudun innovaatioympäristön kehittäminen – Älykkään erikoistumisen käytäntölähtöinen innovaatiostrategia ja -kehittämisohjelma, Elinkeinoelämää hyödyttävä teollisen muotoilun strategia Lahdesta 2013 – 2015 ja Päijät-Häme 2035 –maakuntasuunnitelma, Päijät-Hämeen Maakuntaohjelma sekä Lahden kaupungin strategia 2025.

LAMKin strategia on yhdensuuntainen FUAS-liittouman strategisten lähtökohtien ja painotusten kanssa. FUAS-liittouman toiminta-ajatus ja visio on luotu yhteisessä strategiaprosessissa ja vahvassa yhteistyössä. Osana rakenteellisen kehittämisen vauhdittamista FUAS-liittoumassa on usean vuoden ajan tehty koulutusvastuutarkastelua sekä selkiytetty työnjakoa. (LIITE 3, FUAS-liittouman yhteinen teksti toimilupahakemukseen).

FUAS-tahtotila 2020 on olla kansainvälisesti arvostettu, laajan metropolialueen kansainvälistä kilpailukykyä vahvistava itsenäisten korkeakoulujen liittouma, joka tarjoaa toimialallaan kaikki metropolialueen elinkeinoelämän ja väestön tarvitsemat korkeakouluopetus-, tutkimus- ja aluekehityspalvelut.

Vision, toiminta-ajatuksen ja strategian yhteys alueeseen

Lahden kaupunkiseutu muodostaa merkittävän kasvukeskuksen laajalla metropolialueella. Omistajien tahtotilaa tulevaisuuden osalta kuvaavat erityisesti Lahden kaupungin strategia 2025, Päijät-Häme 2035 –maakuntasuunnitelma sekä Kasvusopimus ja Innovatiiviset Kaupungit –ohjelma, joiden osalta Lahden valinnat vielä täsmentyvät. Näitä kuvataan tarkemmin profiilien ja painoalojen sekä toimintaympäristön analyysin yhteydessä.

LAMKin perustamisesta lähtien on strategiaa, toiminta-ajatus ja visiota linjattu yhteensopivaksi alueen strategioiden ja ohjelmien kanssa. Lahden alueen painopisteitä ovat muotoilu, ympäristö ja käytäntölähtöinen innovaatiotoiminta sekä kärkiosaamisena terveystieteet, joka ammattikorkeakoulun painoalana kuvataan hyvinvointipalvelujen kehittämisenä. Kaupunkiseudun keskeisenä toimintatapana on toimintamalli, joka korostaa organisaatiot ja koko yhteiskunnan läpileikkaavaa innovaatiokykyä.

Yhteinen alueellinen tahtotila ja ajattelu luovat perustaa ammattikorkeakoulutoiminnan pitkäjänteiselle jatkokehittämiseksi strategisella tasolla. FUAS-liittouman kautta tämä kattaa laajan metropolialueen kehittämisen. Lahdesta rakennetaan maailmanluokan ympäristöosaamisen, muotoiluosaamisen ja liiketoiminnan keskittymä. Samanaikaisesti Lahden alueesta luodaan sekä kansallisesti että kansainvälisesti keskeinen hyvinvointipalvelujen kehittäjä ja osaamisen viejä. Ammattikorkeakoulun rooli tässä työssä on elintärkeä ja merkittävä.

Keskeiset menestystekijät:

- Päijät-Hämeen ainoana korkeakouluna LAMKilla keskeinen rooli koulutustehtävän sekä TKI-tehtävän toteuttajana ja alueen kansainvälistäjänä.
- Koulutusvastuut perustuvat alueen strategiaan painopisteisiin
- Vahva alueellinen asiantuntijuus ja toimintakulttuurin tuntemus
- Kestävä taloudellinen tilanne
- Lahden kaupungin alueelle keskitetty kampusrakenne mahdollistaa tasalaatuiset palvelut, edesauttaa yhteistyötä ja helpottaa opiskelijoiden liikkumista
- Niemen innovaatiokeskittymä
- Toimiva ja omaleimainen alueellinen yliopistoyhteistyö
- FUAS-liittouma

2.2. Ammattikorkeakoulun profiili ja painoalat

Lahden ammattikorkeakoulun strateginen profiloituminen ja painoalat määrittyvät ja vahvistuvat tulevaisuudessa merkittäväällä tavalla osana Lahden kaupunkiseutua, alueen strategioita ja kasvusopimusta, joissa ammattikorkeakoululle on luotu selkeä ja strateginen rooli alueen suurimpana korkeakoulu- ja TKI-toimijana. Olennaiset kehittämislinjaukset ovat yhteiset ja samansuuntaiset – kaupunkiseudusta kehitetään elinvoimainen, ympäristöön, muotoiluun ja käytäntölähtöiseen innovaatiotoimintaan keskittynyt, kansainvälisen tason osaamiskeskittymä, joka tarjoaa vetovoimaisen sijainti- ja kehittämisympäristön yrityksille.

Opetus- ja kulttuuriministeriön, Päijät-Hämeen koulutus konsernin ja Lahden ammattikorkeakoulun välisessä sopimuksessa kaudelle 2013-2016 ammattikorkeakoulun profiili ja painoalat kuvataan seuraavasti:

Lahden ammattikorkeakoulun tehtävä, profiili ja painoalat määrittyvät osana

strategista FUAS-liittoumaa. FUAS-liittouman strategisten painoalojen päävastuut jakautuvat seuraavasti: teknologiaosaaminen ja yrittäjyys (HAMK), ympäristö ja energiatehokkuus (LAMK) ja yhteiskunnan turvallisuus ja eheys (Laurea) sekä hyvinvoinnin turvaaminen (läpileikkaava). Lahden ammattikorkeakoulun painoaloihin kuuluvat edellä esitettyjen lisäksi muotoilu ja hyvinvointipalvelujen kehittäminen.

Lahden ammattikorkeakoulun profiilit ja painoalat strategian 2012-2016 sekä vision 2020 mukaisesti

Profiileilla kuvataan LAMKin toimintamalleja ja -tapoja sekä toiminnan läpileikkaavia vahvuuksia, jotka yhdistävät kaikkia koulutusvastuita ja toimijoita. Profiilit luovat omaleimaisuutta ja erottumista suhteessa muihin ammattikorkeakouluihin.

Painoalat ovat ammattikorkeakoulun strategisia valintoja, jotka näkyvät opetuksen ja TKI:n sisällöissä, kansainvälistymisessä ja resurssien suuntaamisessa sekä osaamisen kehityspainotuksissa. Painoaloja vahvistetaan erityisesti koulutuksen, TKI-toiminnan ja aluekehityksen osalta vuoden 2020 vision mukaisesti.

Lahden ammattikorkeakoulun profiilit

LAMK profiloituu integroivassa pedagogiikassa, käytäntölähtöisessä innovaatiotoiminnassa ja opiskelijayrittäjyydessä.

Integroivan pedagogiikan avulla etsitään ja kehitetään opiskelijakeskeisiä, työelämäläheisiä sekä TKI:n ja opetuksen integraatiota edistäviä malleja. Integroivassa pedagogiikassa lisätään alueen yritysten, organisaatioiden ja ammattikorkeakoulun välistä yhteistyötä sekä kehitetään henkilöstön yhteisöllisiä ja moniammatillisia työtapoja. Oppimisympäristöt rakennetaan yhteistyössä yritysten kanssa ottaen huomioon tulevan Niemen kampuksen ja FUAS-liittouman virtuaalikampuksen luomat mahdollisuudet. TKI:n ja opetuksen integraatio edistää opiskelijoiden oppimisprosessia, oppimista ja lisää valintamahdollisuuksia.

LAMKissa **avoin, käytäntölähtöinen innovaatiotoiminta**, joka on valittu myös alueen toimintamalliksi, pohjautuu käytäntöorientaatioon ja aidoissa tilanteissa tapahtuvaan ongelmanratkaisuun. Eri alojen osallistujat tuottavat yhdessä soveltavaa tietoa ja uutta monialaista osaamista. Toimintamalli antaa tilaa oppimiselle, oivalluksille, intuitiolle sekä ongelmanratkaisulle. Toiminta perustuu opiskelijoiden ja opettajien aktiiviseen osallistumiseen työ- ja elinkeinoelämän kehittämis- ja projektitehtäviin, joissa yhdistetään teoria ja käytäntö. Innovaatio-osaamisen lisääntyminen on osa opiskelijan asiantuntijuuden kehittymistä. Innovaatiotoiminnan tavoite on syntyneiden ideoiden tunnistaminen, arviointi ja jalostaminen markkinoille tai julkiselle sektorille.

Opiskelijayrittäjyyttä edistetään LAMKissa vahvistamalla opiskelijoiden yrittäjämäisen ajattelun ja toimintatavan kehittymistä kaikissa koulutusvastuissa. Yritys- ja tuoteideoiden jalostaminen markkinoille, tiivis yhteistyö työelämän kanssa sekä organisaatorajat ylittävä yhteistoiminta vahvistavat yrittäjyyttä. Oppiminen on yrittäjämäistä, monikulttuurista ja monialaista. Innovaatiotoiminnan ja rohkeiden pedagogisten ratkaisujen tavoitteina ovat yrittäjämäinen työote ja uuden yritystoiminnan käynnistäminen. Opiskelija oppii tuotteistamaan omaa osaamistaan. Yrittäjyys on arvostettu työllistymisen muoto. LAMKista valmistuva kykenee yhdessä muiden toimijoiden kanssa kehittämään kaupallistettavaa ja yhteiskunnallisesti hyödyttävää osaamista.

Lahden ammattikorkeakoulun painoalat (strategia 2013-2016 ja visio 2020)

LAMKissa painoaloilla kuvataan ja konkretisoidaan strategiset osaamisen kehittämisen painopisteet ja osaamisen kärjet, jotka kokoavat monialaisesti toimijoita. Osaamiskeskittymät ovat sidoksissa alueellisiin elinkeinoelämän ja hyvinvoinnin kehittämiskohteisiin sekä kansainvälisiin kumppanuuksiin ja verkostoihin.

Muotoilu on muutosta olemassa olevista olosuhteista haluttuihin olosuhteisiin. Muotoilulla kehitetään tuotteita, palveluita, elämyksiä ja järjestelmiä. Muotoiluajattelulla (design thinking) kehitetään tulevaa yhdistämällä ihmisten tarpeita sekä teknologian ja liiketoiminnan mahdollisuuksia. Muotoilu käsitetään muotoilun ja viestinnän taideperustaisena kokonaisuutena, joka rakentuu positiiviselle, kriittiselle ja uutta rakentavalle ajattelulle. Käyttäjätutkimusta ja käyttäjakeskeistä suunnittelua, muotoilun ja viestinnän menetelmiä sekä design thinking –mallia sovelletaan laajemminkin ammattikorkeakoulun toiminnassa. Esimerkki tästä on palvelumuotoilu (service design), jossa muotoiluajattelu tuodaan osaksi eri alojen palvelukehitystä kehittämiskohteenaan palveluprosessit ja -ympäristöt sekä asiakaskokemus. LAMKilla on FUAS-liittoumassa keskeisin muotoilun koulutusvastuu.

Ympäristö painoalana kiinnittyy Lahden alueen tavoitteeseen olla Suomen merkittävin ympäristöalan tutkimuksen, koulutuksen ja yritystoiminnan cleantech-keskittymä. Painoala vahvistaa kaupunkiseudun **Future City Demonstrator** –toimintamallia, joka keskittyy erityisesti energia- ja materiaalitehokkaiden rakennetun ympäristön ja kaupunkiekosysteemin ratkaisuihin sekä materiaalivirtojen optimoinnin ja biomassojen hyödyntämisen uusiin liiketoimintatietoihin. Cleantech tarkoittaa alueen yritysten energia- ja materiaalitehokkuuden parantamista suljettujen kiertojen periaatteella ja uuden liiketoiminnan synnyttämistä. Ympäristöteknologiassa fokusoidutaan erityisesti kestävään yhdyskuntasuunnitteluun ja sitä tukeviin teknologiaratkaisuihin. Tässä aktiivisina toimijoina ja kehittäjinä ovat tekniikan, muotoilun ja liiketalouden alan opiskelijat ja opettajat sekä FUAS ja kansallinen ja kansainvälinen yliopisto- ja korkeakouluverkosto yhdessä elinkeinoelämän kanssa. FUAS-liittoumassa LAMK vastaa ”Ympäristö ja energiatehokkuus” -painoalasta. Vuonna 2020 Lahden ammattikorkeakoulu on kansallisesti ja kansainvälisesti tunnustettu ympäristöteknologia- ja cleantech-osaamisen kouluttaja, kehittäjä ja tutkija. Ympäristövastuullisuus sisältyy kaikkien koulutusvastuiden oppimisprosesseihin.

Hyvinvointipalvelujen kehittäminen korostuu yhteiskunnallisten muutosten myötä. Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan ikääntyneen väestön osuus kasvaa Päijät-Hämeessä lähitulevaisuudessa suuremmaksi kuin koko maassa. Vuonna 2015 Päijät-Hämeessä arvioidaan olevan 65 vuotta täyttäneitä 24 prosenttia väestöstä koko maasta koskevan arvion jäädessä 21 prosenttiin. LAMK vastaa ennakoivasti alueen tarpeisiin koulutuksen sekä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan avulla. Alueen sosiaali- ja terveysalan toimijoiden kanssa tehdään tavoitteellista ja laajaa yhteistyötä julkisella, yksityisellä sekä kolmannella sektorilla ottamalla huomioon koko väestön ja erityisesti iäkkäiden tarpeet.

Terveysliikunta on alueen kilpailukyky- ja elinkeinostrategian kasvuala ja osittain myös siitä syystä hyvinvointipalvelujen kehittäminen nostettiin strategiseksi painoalaksi. Lahden seudusta on tavoitteena kehittää terveysliikunnan tutkimuksen, osaamisen, koulutuksen ja liiketoiminnan huippualue. LAMK tekee Haaga-Helian kanssa yhteistyötä, jonka tavoitteena on vahvistaa erilaisten ja eri-ikäisten ihmisten kokonaisvaltaisen toimintakyvyn ylläpitämistä sekä tuottaa uusia palvelumuotoja ja innovaatioita ohjausosaamista hyödyntämällä.

Aluekehitystyössä keskeistä on laaja-alainen hyvinvointipalvelujen uudistaminen, tuotekehitys, hyvinvointialan yrittäjyyden ja innovaatiotoiminnan vauhdittaminen sekä palveluprosessien ja palveluketjujen uudistaminen. Vuoteen 2020 mennessä Lahden ammattikorkeakoulu on kansallisesti ja kansainvälisesti tunnettu monialaisesta hyvinvointipalveluiden kehittämistään ja osaamisen viennistään sekä on haluttu yhteistyökumppani koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnoissa.

Painoala- ja profiilitoiminnan yhteenveto

Ammattikorkeakoulun profiilit ja painoalat on määritelty yhdessä alueen toimijoiden kanssa. Ne ovat linjassa alueen strategioiden ja ohjelmien kanssa. LAMKin rooli on kirjoitettu osaksi alueen strategioita. LAMK täyttää aktiivisesti tehtävänsä valituilla painoaloilla ja profiileissa ja tuo tarvittavan lisäarvon alueen osaamisen kehittämiseen ja turvaamiseen koulutuksen ja TKI-toiminnan välityksellä.

FUAS-liittouman merkitys LAMKin painoaloissa ja profiileissa

LAMKin profiloitumista on tarkennettu ja määritetty osana FUAS-liittouman strategiaproessia. FUAS-liittouma profiloituu koulutuksessa työelämäläheisten ja TKI-toimintaan integroitujen pedagogisten ratkaisujen kansainvälisenä edelläkävijänä, Helsingin laajan metropolialueen johtavana verkostotoimijana sekä älykkään, ekologisesti kestävä ja osallistavan korkeakoulun edelläkävijänä.

FUAS-liittouman strateginen painoala **teknologiaosaaminen ja yrittäjyys** edistää digitalisoitumista ja sähköisten palveluiden kehittämistä. E-learning, e-working ja virtuaalikampuksen rakentaminen ovat tämän painoalan keskiössä. Painoalalla keskitytään kansainvälisen liiketoiminnan kehittämiseen, monipuoliseen muotoilun soveltamiseen sekä erityisesti teolliseen ja palvelumuotoiluun. Tämän painoalan vetovastuu FUAS-liittoumassa on Hämeen ammattikorkeakoululla.

Ympäristö ja energiatehokkuus FUAS-liittouman strategisena painoalana on LAMKin vetovastuulla. Painoala sopii hyvin Lahden alueen profiiliin ja Päijät-Hämeen osaamiskärkiin. Ympäristöteknologisten ratkaisujen kehittäminen, biotalouden osaaminen (bioenergia, ruuan tuotanto ja kulutus) ja energiatehokkuuden parantaminen (esim. älykäs liikenne) mahdollistavat uuden ympäristöliiketoiminnan kehittymisen. Tavoitteena on edistää metropolimaaseudun säilymistä elinvoimaisena ja kaupunkiympäristön sopeutumista ilmastomuutokseen.

FUAS-liittouman strategisen painoalan yhteiskunnan **turvallisuus ja eheys** ytimessä ovat

vesi ja ravinto, rakennettu ympäristö, energiavarmuus ja kriisivalmius. Tämän painoalan vetovastuu FUAS-liittoumassa on Laurea-ammattikorkeakoululla.

Hyvinvoinnin turvaaminen on FUAS-liittouman läpileikkaava painoala. Painoalalla korostuvat väestön ikääntyminen ja itsenäinen selviytyminen. Se tähdentää yhteisöllisyyden merkitystä ja virtuaalipalveluiden mahdollisuuksia ja niiden kehittämistä. Painoala sisältää myös tuottavuuden ja palveluyrittäjyyden vahvistamisen. Hyvinvointipalvelujen kehittämisen LAMKin strategisena painoalana vahvistuu FUAS-yhteistyössä merkittävällä tavalla.

FUAS-liittouman painoaloja kehitetään toimintaympäristön muutosten ja kansainvälisten Curriculum Review- ja Research Review arviointien (2012 ja 2013) perusteella. Tavoite on, että edellä kuvattujen painoalojen yhdistelmistä muodostuu kansainvälisesti kilpailukykyisiä monialaisia ja FUAS-liittouman huippuosaamista uudella tavalla yhdistäviä kärkiä.

Ammattikorkeakoulun painoalojen kytkeytyminen alueellisiin painoaloihin sekä muihin strategisiin linjauksiin - Lahden kaupunkiseudun kehittäminen ja kasvusopimus ammattikorkeakoulun strategista työtä linjaamassa

Lahden alue on EU:n Smart Specialization Agendassa mainittu yhtenä Living Lab – mallialueena erityisesti käytäntölähtöisen innovaatiotoiminnan näkökulmasta. Se luo erinomaiset mahdollisuudet ammattikorkeakoululle vahvistaa omalla TKI-toiminnallaan Lahden kaupunkiseudun Living Lab –alueen statusta.

Teollisen muotoilun ekosysteemin tehtävänä on kasvattaa muotoilun hyödyntämiskykyä ja -potentiaalia eri toimialoilla sekä vahvistaa muotoilulla tuotettavaa lisäarvoa. Kaupunkiseudun kunnat ja valtio tekevät yhteistyötä kansallisesti ja kansainvälisesti merkittävän teollisen muotoilun ekosysteemin rakentumiseksi Lahden kaupunkiseudulle, joka on osa kansallista **Finnish Design Center** –konseptia. Pääkaupunkiseutu ja Lahti kehittävät yhdessä Muotoilun metropoli –yhteistyöalustaa. Valtio tukee omalta osaltaan Lahden teollisen muotoilun ekosysteemin vahvistumista mm. kansallisen muotoiluohjelmaa toteuttamalla sekä LAMKin profiilia ja aloituspaikkoja ja INKA-ohjelmaa koskevilla päätöksillään.

LAMKin ympäristön ja muotoilun painoaloja tukee merkittävästi alueellinen vahvuus Cleantech-osaamisessa, teollisessa muotoilussa sekä käytäntölähtöisessä innovaatiotoiminnassa. Muutoksena nykyiseen on erityisesti Muotoilu- ja taideinstituutin kansallisen roolin vahvistaminen teollisessa muotoilussa, panostaminen vahvemmin hyvinvointipalvelujen ja ympäristöliiketoiminnan kehittämiseen sekä kehittämällä tekniikan alaa näiden strategisten valintojen tukemisessa monialaisesta näkökulmasta.

2.3. Ammattikorkeakoulun strategiset kumppanuudet⁴

Lahden ammattikorkeakoulun strategian toteuttamisessa korostuu vastavuoroinen kumppanuus yritysten, julkisten organisaatioiden ja muiden yhteisöjen kanssa. Kehittämisen kohteita ovat yrittäjyys ja uusi liiketoiminta, tutkimus, kehitys ja innovaatiot sekä kansainvälisyys. Etusijalla ovat työelämä ja sen kehittämisen vaatimukset, aluekehitys sekä elinikäinen oppiminen. Kumppanuuksissa korostuvat käytännön intressit, alueen tarpeet ja osaamisen vahvistaminen. Yhteinen tavoite on kilpailukyvyyn parantaminen ja sen kautta hyvinvoinnin lisääminen. Aidot, lisäarvoa tuottavat strategiset kumppanuudet edellyttävät molempien osapuolten yhteistä näkemystä kumppanuuden tavoitteista, sisällöstä ja merkityksestä. Kaikilla painoaloilla on kansallisia kumppaneita.

Merkittävimmät strategiset yhteistyökumppanit ja yhteistyön keskeisin sisältö

FUAS-liittouma on kansallisesti merkittävä ja tärkeä strateginen kumppani. FUAS-liittouman kaikki korkeakoulut toimivat aktiivisesti ja aloitteellisesti kotimaisissa ja kansainvälisissä kumppanuusverkostoissa. Liittouman painoaloilla yhteistyötä vahvistetaan alan kansainvälisesti merkittävimpien yliopistojen ja yritysten kanssa. FUAS-liittoumassa on strateginen kumppanuussopimus tehty K.U. Leuven Association'in kanssa.

Alueen osaamiskärjet muodostavat yhdessä alueellisen älykkään erikoistumisen (smart specialisation) toimintamallin, joka yhdistettynä Living Lab-konseptiin on valittu eurooppalaiseksi mallialueeksi. Yhteistyökumppaneita toimintamallissa ovat Päijät-Hämeen liitto, Lahden yliopistokampus, Hämeen ELY-keskus ja Lahden seudun kehitys LADEC Oy.

Lahden ammattikorkeakoulu ja Lahden kaupunki, Helsingin yliopisto, Teknillinen korkeakoulu (nykyisin osa Aalto yliopistoa), Lappeenrannan teknillinen yliopisto ja Tampereen teknillinen yliopisto ovat sopineet yhteistyöstä jo vuonna 2007. Yhteistyötä ohjaa Korkeakoulutyöryhmä ja sen tavoite on Päijät-Hämeen tarpeiden kannalta tarkoituksenmukainen korkeakoulujen työnjako, yhteistyö ja koordinaatio. Korkeakoulut tekevät yhteistyötä alueen strate-

	<p>gisessa kehittämisessä ja lisäävät näkyvyyttä yhteisillä tapahtumilla (Lahden tiedepäivä) ja viestinnällä (www.korkeakoulutusta.fi ja www.studyinlahti.fi).</p> <p>LAMKilla on laajat ja kattavat kansainväliset yhteistyöverkostot, jotka toimivat merkittävänä välineenä kansainvälisen tunnettuuden lisäämisessä ja profiiliin kohottamisessa erityisesti painoaloilla ja määritellyillä kohdealueilla. Yhteistyökorkeakouluista suurin osa (151) on Euroopassa, 16 Aasiassa, viisi Pohjois-Amerikassa, neljä Etelä-Amerikassa, kolme Afrikassa ja kaksi Australiassa (LIITE 4). Kansainvälisen toiminnan kohdealueina jatkossa ovat entistä tärkeämpinä Venäjä, Kiina ja muut BRIC maat (Brasilia, Intia).</p> <p>LAMK osallistuu useisiin korkeakoulujen välistä kansainvälistä yhteistyötä tukeviin ohjelmiin (esim. korkeakoulujen eurooppalainen yhteistyö- ja liikkuvuusohjelma Erasmus, Pohjoismaiden ja Baltian alueella tapahtuvaa liikkuvuutta sekä hanke- ja verkostoyhteistyötä korkeakoulutuksen alalla tukeva Nordplus Korkeakoulutus –ohjelma, Suomen ja Venäjän lähialueiden korkeakoulujen yhteistyötä edistävä FIRST-ohjelma, suomalaisten ja kehitysmaiden korkeakoulujen välisiä yhteistyöhankkeita rahoittava North-South-South –ohjelma). Lisäksi koulutusalat ovat jäseniä ja aktiivisia toimijoita omien alojensa kansainvälisissä verkostoissa.</p> <p>Strategiaa toteutetaan painoalojen keskeisimpien kumppaneiden kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Muotoilun painoalan keskeisimmät korkeakoulukumppanit ovat koulutusyhteistyössä Aalto yliopisto ja TKI-toiminnassa Lappeenrannan teknillinen yliopisto. Alan keskeisten yhdistysten ja järjestöjen (Suomen pakkausyhdistys ry, Kultaseppien liitto) kanssa tehdään kehittämistyötä kansallisella tasolla alan koulutus- ja osaamistarpeiden mukaan. Design Forum Finlandin kanssa tehdään näyttely-yhteistyötä. Suomen muotoilusäätiön kanssa on toteutettu TKI-toimintaa sekä tehty yhteistyötä alumnien työelämään siirtymisvaiheessa. Kansainvälisesti merkittäviä ovat Cumulus-verkoston kautta tulevat kumppanuudet. Muita strategisesti merkittäviä foorumeita ovat Valtion taiteen keskustoimikunta, ARENE:n Kulttuurialan kehittämisryhmä ja jaostot, muotoilun alalla lisäksi Ornamo, Korutaideyhdistys, Taide-teollisuusyhdistys, Taito group, Design for all-verkosto, Design museo sekä viestinnän alan tärkeitä foorumeita ovat Grafia ry, Finnfoto ry alajärjestöineen, Suomen taiteilijaseura ja valokuvataiteen liitto, Satu ry, Kuvittajat ry ja Journalistiliitto.</p> <p>Ympäristöpainoalan tärkeä korkeakouluyhteistyökumppani on Helsingin yliopiston (HY) ympäristöekologian osasto, jonka kanssa on useita TKI-hankkeita. Myös Aalto – yliopiston sekä Tampereen että Lappeenrannan teknillisten yliopistojen kanssa tehdään TKI-yhteistyötä osana ympäristötekniikan koulutusta. Hämeen ammattikorkeakoulun kanssa yhteistyötä tehdään sekä tekniikan että luonnonvara-alan kanssa. Useat puualan järjestöt (Metsäteollisuus ry, Suomen Puuteollisuusinsinöörien yhdistys ry, Suomen Sahateollisuusmiesten yhdistys ry, Puuteollisuusyrittäjät ry) ovat mukana puutekniikan kehittämisessä. Kansainvälisistä kumppaneista on tärkein Glasgow Caledonian University, jonka panos YAMK-koulutuksen kehittämisessä on ollut ensiarvoista ja jonka kanssa on myös hankeyhteistyötä ja vilkasta opiskelijavaihtoa. Toinen tärkeä kansainvälinen kumppani on Valencian yliopisto. Sen Alcoïn kampuksen kanssa on tehty pitkään yhteistyötä opiskelija- ja opettajanvaihtojen sekä intensiiviviikkojen merkeissä.</p> <p>Hyvinvointipalveluiden kehittämisen painoalalla tärkeimmät ja pitkäaikaisimmat strategiset kumppanit ovat Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymä ja Lahden kaupunki. Strategisesti merkittävää on myös sosiaali- ja terveysalan täydennyskoulustoiminnan kautta toteutettava koulutusyhteistyö. Kansainvälinen verkostokumppanuusyhteistyö käsittää yhteisiä kehittämis- ja opinnäytetyöprojekteja, työharjoitteluja sekä asiantuntijavaihtoja ja vierailuja. Sosiaali- ja terveysalan merkittäviä foorumeita ovat myös sairaanhoitajaliitto, fysioterapialiitto ja sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia. Terveys- ja sosiaalialan kansalliset verkostot laativat yhteisiä osaamisen ja toiminnan ehdotuksia ja ohjeistuksia.</p>
<p>2.4. Keskeiset muutokset</p>	<p><i>Keskeiset eroavaisuudet erityisesti nykyiseen koulutustoimintaan verrattuna ovat syntyneet osana niitä rakenteellisen kehittämisen toimenpiteitä, joita on tehty OKM:n linjausten ja esitysten mukaisesti, erityisesti FUAS-liittoumayhteistyössä. Alueen näkökulmasta rakenteellisen kehittämisen toimenpiteet ovat merkittäviä ja niitä toteutettaessa on eri tavoin huolehdittava alueen osaamisen turvaamisesta ja kehittämisestä. Tulevaisuuden muutokset liittyvät toimintaympäristömuutokseen sekä siitä näkökulmasta erityisesti strategisten painoalojen vahvistamiseen alueella.</i></p> <p>LAMK terävöittää ja suuntaa tulevina vuosina opetustarjontaansa entistä selkeämmin valittujen painoalojen ja profiilien suuntaisesti sovitulla koulutusvastuualueilla.</p>

Koulutusalojen/-ohjelmien lakkauttaminen ja uudelleen kohdentamiset

LAMK lakkauttaa opetus- ja kulttuuriministeriön 29.3.2012 päätöksen mukaan kuvataiteen, musiikin sekä matkailu-, ravitsemis- ja talousalan koulutusohjelmat siten, että vuonna 2013 ei enää niihin oteta uusia opiskelijoita. Lakkautusprosessi päättyy vuonna 2016. Aloituspai-kojen uudelleen kohdentamiset toteutuvat vuodesta 2013 alkaen (sosiaali- ja terveysala 50, liiketalous 40 ja tietojenkäsittely 20).

Rakenteellinen kehittäminen sosiaali- ja terveysalalla

Päijät-Hämeen koulutus konsernin hallitus päätti kokouksessaan (25.3.2013, §67) LAMK:n hoitotyön koulutusohjelman terveydenhoitotyön suuntautumisvaihtoehdon lakkauttamisesta terveydenhoitajien alueellisen ja valtakunnallisen tarpeen sekä taloudellisten syiden perusteella. Vuodesta 2014 alkaen ei enää oteta opiskelijoita koulutukseen. LAMK ei myöskään hae toimiluvassa terveydenhoitajatutkinnon anto-oikeutta. Vapautuvat aloituspaikat suunnataan sosiaali- ja terveysalan muuhun koulutukseen. Suunnittelu tältä osin on tehty hyvässä yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa.

Rakenteellinen kehittäminen tekniikan alalla

LAMK lakkauttaa materiaalitekniikan koulutusohjelman muovitekniikan sekä tekstiili- ja vaate-tekniikan suuntautumisvaihtoehdot siten, että vuodesta 2014 alkaen ei enää oteta opiskelijoita koulutukseen. Muovi- sekä tekstiilitekniikan osaaminen sisällytetään osaksi materiaalitekniikan opetussuunnitelmatyötä yhdistelmä materiaalien opetusmoduulina. Tämä mahdollistaa keskittymisen puutekniikan koulutukseen valtakunnan ainoana kouluttajana. Tekniikan alan tarjontaa supistetaan osana muotoiluosaamisen vahvistamista. Tarjonnan supistaminen 25 aloituspaikalla kohdistuu tieto- ja viestintätekniikkaan sekä kone- ja tuotantotekniikkaan. Nämä aloituspaikat kohdennetaan uudelleen muotoiluun.

Rakenteellinen kehittäminen kulttuurialalla

Kulttuurialalla viestinnän koulutusohjelmassa elokuva- ja TV-ilmaisuksen koulutus päättyy keväeseen 2014 mennessä. Sen jälkeen viestinnän koulutus muodostaa muotoilun koulutuksen kanssa vahvan synergisen kokonaisuuden, jossa käyttäjälähtöinen muotoiluajattelu läpäisee myös viestinnän suunnittelun.

Muotoiluinstituutin kansallisen roolin vahvistaminen

Muotoiluinstituutti on yksi Euroopan arvostetuimmista muotoiluoppilaitoksista, jolla on vahvat yhteydet alan yrityksiin ja verkostoihin sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Se on veto-voimaisimpia muotoilun alan kouluttajia Suomessa. Aalto-yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun kanssa se muodostaa yhdessä kiistatta Suomen johtavan teollisen muotoilun oppimisympäristön. Kansallisen muotoiluohjelman linjausten mukaisesti koulutusta keskitetään vahvaan koulutusyksikköön, Muotoiluinstituuttiin, jolla on voimavaroja kehittää toimintaa yhdessä olemassa olevien kotimaisten ja kansainvälisten verkostojen kanssa.

Muotoilun koulutusvastuu, muotoilija (AMK), profiloituu **teollisuutta palvelemaan muotoiluun**, johon sisältyy useampia muotoilun osaamisalueita. Muotoilu on yksi Lahden seudun elinkeinostrategian sekä LAMK:n strategian painopisteistä. Lahden seutu on yksi Suomen merkittävimmistä muotoilukeskittymistä. Alueelle on muodostunut poikkeuksellisen vahva muotoilun ekosysteemi, jossa yhdistyy muotoiluintensiivinen teollisuus ja sitä tukeva vuorovaikutteinen teollisen muotoilun yhteistyöalusta. Muotoiluinstituutilla on keskeinen rooli ekosysteemissä.

Muotoiluinstituutin koulutusta vahvistetaan siirtämällä yhteensä 25 aloituspaikkaa tekniikan alalta muotoilun koulutukseen vuosina 2015 ja 2016. Tarkempi perustelu ja suunnitelma ovat liitteissä (LIITTEET 5a ja 5b). Suomen Muotoilusäätiö on toimittanut lausunnon aloituspaikkojen lisäämiseksi LAMK:n muotoilun koulutukseen (LIITE 5c).

FUAS-liittouma

Tarkastelukauden aikana ammattikorkeakoulun toimintaan ja rakenteeseen vaikuttavia olennaisia muutoksia syntyy FUAS-liittouman yhteisten toimintojen kehittämisessä. FUAS-liittoumaan on 1.1.2013 alkaen perustettu kuusi yhteistä palvelutoimintaa ja niiden vetovastuut ovat: Laurea: liittoumahallinto, laatu- ja tietotuotantopalvelut, LAMK: viestintä sekä koulutuksen kansainvälistymistä ja vientiä edistävä Global Activities –toiminto ja HAMK: tietohallinto ja virtuaalikampus. Toiminnot suunnitellaan ja toteutetaan yhtenäisenä kokonaisuutena osana FUAS-liittoumastrategian toteuttamista. Ne on yhteisesti resursoitu ja niiden johtaminen on delegoitu vastuukorkeakouluille.

Monialainen kampus kokoaa Lahden ammattikorkeakoulun koulutusalat yhteiseen innovaatiokeskittymään Niemen alueelle

	<p>Tulevaisuuden suurin muutos liittyy uuden korkeakoulukampuskokonaisuuden rakentamiseen ja siihen liittyvään toimintamallien ja pedagogiikan uudistamiseen sekä monialaisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamiseen aktiivisessa yritys- ja yliopistoyhteistyössä. LAMK on päättänyt uudistetun strategiansa mukaisesti keskittää kaikki toimintonsa Lahden Niemen alueelle vuoteen 2018 mennessä.</p> <p>Alueelle keskitetään LAMKin toimintojen lisäksi valtaosa Lahdessa toimivien yliopistojen toiminnasta. Niemen osaamiskeskittymästä kehitetään uudenlainen käytäntölähtöinen innovaatio- ja oppimisympäristö. Keskeisessä roolissa on toimijoiden (korkeakoulut, elinkeinoyhtiö ja yritykset) tuominen yhteen sekä fyysisesti että toiminnallisesti. Kaikki uudisrakennukset toimivat puhtaan teknologian demonstraatiokohteina.</p> <p>Niemen innovaatiokeskittymän strategista merkitystä ja roolia Lahdelle ja Päijät-Hämeelle on tarkemmin kuvattu kasvusopimuksessa sekä INKA-ohjelmahakemuksessa. Lahden kaupungin osallisuus INKA-ohjelmassa vahvistuu syksyllä 2013.</p>
<p>2.5. Perustelut ammattikorkeakoulun toimintarakenteelle</p>	<p><i>Ammattikorkeakoulu on toiminnoiltaan kompakti ja sen saavutettavuus on erittäin hyvä. Tästä syystä opiskelijoille tuotettavat palvelut ovat laadukkaita ja tasapuolisesti saavutettavissa. Toimintarakenne tehostuu entisestään kaikkien toimintojen siirryttyä Niemen uudelle kampukselle vuoteen 2018 mennessä.</i></p> <p>LAMKin toiminta-alueita laajentavat FUAS-liittouman toimipisteet. Niissä tarjottavat opinnot tuovat merkittävää lisäarvoa opiskelijoille. FUASin toimipisteitä on kattavasti Uudellamaalla, Kanta-Hämeessä ja Päijät-Hämeessä. FUAS-Virtuaalikampuksen kehittämiseen panostetaan tulevaisuudessa nykyistäkin vahvemmin.</p>

3. Haetun ammattikorkeakoulun toiminnalliset edellytykset

3.1. Toimintaympäristöanalyysi⁵

Päijät-Häme menestyy yhteistyöllä

Lahden ammattikorkeakoulu toimii globaalissa innovaatiojärjestelmässä Helsingin laajan metropolialueen ja Päijät-Hämeen innovaatioekosysteemien osana. Lahden alueen osaamisen kärki rakentuu alueista, joihin erityisesti halutaan jatkossa panostaa ja profiloitua. Ne koskevat niin yritystoimintaa, tutkimusta ja opetusta kuin julkista toimintaakin. Alueen kärjiksi on valittu cleantech ja teollinen muotoilu. Lisäksi Lahden alue tunnetaan uudenlaisen käytäntölähtöisen innovaatiomallin osajana. Lahden alueen korkeakoulutoimijoista LAMKin rooli on vahvistunut alueen osaavan työvoiman saannin turvaajana ja alueen kehittäjänä.

Toimintaympäristön muutos

Alueen menestyminen perustuu monien tekijöiden yhteisvaikutukseen. Päijät-Häme sijoittuu maakuntien kilpailukykyanalyysissä hieman keskitason alapuolelle ja oli yhdeksäntenä, kun mitattiin maakuntien resilienssiä äkillisessä rakennemuutoksessa. Verrattuna moniin muihin suurehkoihin kaupunkiseutuihin toimintaympäristöön olennaisena tekijänä vaikuttaa Päijät-Hämeessä matala koulutustaso ja valtion tutkimusorganisaatioiden puuttuminen. Lahden ammattikorkeakoulu yhdessä Lahden Yliopistokampukseen kuuluvien korkeakoulujen kanssa muodostaa merkittävän osan älykkään erikoistumisen alustasta Päijät-Hämeessä. TKI-menot asukasta kohden ovat alueella huomattavasti alle valtakunnallisen keskiarvon, mutta syntyvien innovaatioiden määrä suhteessa TKI-menoihin on kuitenkin Suomen korkeimpia.

Keskeisimmät LAMKin toimintaympäristöstä nousevat mahdollisuudet ovat:

- Lahden seudun kehittyminen vetovoimaisena ja houkuttelevana kaupunkiseutuna.
- Ammattikorkeakoulun kiinnittyminen alueen strategiaan vahvuuksiin painoalojen kautta. Lisäksi Lahden hyvä logistinen sijainti edistää alueen kytkeytymistä metropolialueen ja Pietarin innovaatioympäristöihin.
- Alueen rakennemuutos ja työelämän murros nopeuttavat uusien toimintatapojen ja pedagogisten ratkaisujen käyttöönottoa, esimerkiksi profiloituminen opiskelijajäytyyteen, palveluliiketoiminnan opetussuunnitelman toteutus ja integroiva pedagogiikka.
- Päijät-Hämeen väkiluku kasvaa maassamuuton ja maahanmuuton seurauksena. Nämä tekijät lisäävät alueen vetovoimaisuutta ja kansainvälisyyttä.

Keskeisimmät uhat ovat:

- Alueen väestörakenteen segregaation voimistuminen syrjäytymiskehityksen ja ikärakenteen vanhenemisen myötä. Lahden ammattikorkeakoulu tukee alueen kehittymistä vahvistamalla hyvinvointipalveluiden uudistamista.
- Teollisuuden merkitys alueen elinkeinorakenteelle vähenee mutta palvelualat ja muut uudet alat eivät ansaintalogiikan muutoksesta huolimatta kehity toivotulla tavalla. Tätä riskiä pyritään ehkäisemään alueellisissa kehittämisverkostoissa ja tuomalla esiin ammattikorkeakoulun toiminnassa palvelumuotoilua olennaisena osana palveluliiketoimintaa.
- Alueellisen yhteistyön heikkeneminen aluekehitysrahoituksen ja muun kunnallisen rahoituksen vähentymisen sekä toimintaympäristön muutostekijöiden yhteisvaikutuksena. Riskiä ehkäistään rakentamalla strategisia kumppanuuksia ja yhteistyösuhteita.

Alueen väestökehitys, työ- ja elinkeinorakenteen muutos, kansainvälistyminen sekä Lahden ammattikorkeakoulun toimintaan vaikuttavia mahdollisuuksia ja riskejä on tarkemmin kuvattu liitteissä (LIITTEET 6 ja 7).

Toimintaympäristön muutoksista aiheutuvat vaikutukset Lahden ammattikorkeakoulun toiminnalle

Työelämän muutosten ja tulevaisuudessa tarvittavan osaamisen ennakointi on LAMKin kehittämisen keskiössä. Muutosten edellyttämät uudet toimintatavat ja ratkaisut tuotetaan koulutuksen ja työelämän yhteistyössä. Ratkaisevaa on ammattikorkeakoulun ja työelämän suhde sekä roolit uudenlaisten työ- ja toimintaympäristöjen kehittäjänä. Lahden ammattikorkeakoulun tehtävänä on kehittää alueella tarvittavaa tieto- ja osaamis-pääomaa.

Tulevaisuuden toimintaympäristöjen muutosten ennakoinnissa keskiössä ovat globalisoituminen ja kansainvälistyminen. Työelämässä tarvitaan taitoa "tulkata" eri asiantuntijoiden ja osaajien välistä keskustelua. Tulevaisuudessa taidot ja niiden oppiminen sekä yhteisöllinen tiedon luominen korostuvat. Globaalit ja kansainvälistyneet toimintaympäristöt tarvitsevat työntekijöitä, jotka pystyvät kommunikoimaan eri kulttuureissa ja eri kulttuurien välillä.

	<p>Vastataksaan toimintaympäristön muutoksista aiheutuviin mahdollisuuksiin ja riskeihin on LAMK tulevaisuudessa kansainvälinen profiloitunut alueen kilpailukykyä ja hyvinvointia uudistava oppimisen yhteisö. Alueen kokonaisvaltainen kehittäminen ja yhteistyö kasvusopimuksen mukaisesti merkitsee vaikuttavuuden ja verkostoitumisen korostumista siten, että LAMKista valmistuu menestyviä tulevaisuuden asiantuntijoita työelämään. Alueen osaamisen, kilpailukykyä ja hyvinvoinnin vahvistaminen alueen väestökehityksen sekä työ- ja elinkeinorakenteen muutoksien mukaisesti edellyttää koulutus-, tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnaltamme ennakoivuutta ja tuloksellisuutta. Toiminnalliset edellytykset perustuvat rohkeaan, joustavaan ja innostavaan kumppanuuteen sekä opiskelija- ja oppimiskeskeiseen toimintaan.</p>
<p>3.2 Keskeiset työelämäkumppanuudet</p>	<p><i>Lahden ammattikorkeakoulun keskeisiä työelämäkumppaneita ovat alueen yksityisen, julkisen ja kolmannen sektorin toimijat. Työelämän kanssa tehtävä yhteistyö integroi opintojaksot työelämään ja työelämän koulutukseen sekä TKI-toimintaan. Alueellinen vaikuttavuus toteutuu monitoimijuuteen ja vastavuoroiseen kumppanuuteen perustavassa yhteistyössä, jossa ovat mukana ammattikorkeakoulun opiskelijat ja opettajat, elinkeinoelämä, kunnat, järjestöt sekä muut koulutus-, tutkimus- ja kehittämisorganisaatiot ja kuntalaiset.</i></p> <p>LAMKissa on kartoitettu elinkeinoelämän yhteistyötarpeet ja -toiveet Päijät-Hämeen alueella. Työelämäyhteistyön keskeisimpiä muotoja ovat harjoittelu, hankkeistetut opinnäytetyöt, projektit ja tki-hankkeet, yritysvierailut, alumnitoiminta sekä yritysten henkilöstön täydennyskoulutus. Työelämäkumppanuuksien hallinnassa käytetään AHA-asiakkuudenhallintajärjestelmää. Koulutusalaakohtaiset työelämäkumppanuudet on kuvattu liitteessä (LIITE 8).</p> <p>Muotoilun painoalan keskeisimpiä yrityselämän työelämäkumppaneita ovat Rocla Oy, L-Fashion Group Oy/Luhta, Stora Enso Oyj, Isku-Yhtymä Oy, Kemppi Oy, Stala Oy ja Oilon Oy. Luhta Fashion Group Oy:n kanssa kehitetään tuotepäällikkyteen kasvattavaa ohjelmaa. Osuuskauppa Hämeenmaa on mukana monialaisten palveluliiketoimintaopintojen kehittämisessä ja palveluiden muotoilussa.</p> <p>Hyvinvointipalvelujen kehittämisen painoalalla työelämäkumppanuuksissa on korostunut julkinen sektori: Päijät-Hämeen sosiaali ja terveystyöntekijät, Peruspalvelukeskus Oiva ja Aava. Yhteistyömuotoina ovat työharjoittelut, täydennyskoulutus, opetussuunnitelmiin integroitava yhteistyö, TKI-yhteistyö, hankkeet ja opinnäytetyöt. Yritysyhteistyötä on erityisesti fysioterapia-alalla.</p> <p>Ympäristöpainoalan keskeisiä työelämäkumppaneita ovat Lahden kaupungin maankäyttö, joka tarjoaa vuosittain useita harjoittelupaikkoja ja hyödyntää opiskelijoiden työpanosta uusien kaava-alueiden maisemaselvitysten laatimisessa. Vastaavaa yhteistyötä on Hollolan kunnan ja Heinolan kaupungin kanssa. Lahden ympäristöpalvelut tarjoavat opinnäytetöitä, opetussyhteistyötä, opiskelijoiden harjoittelupaikkoja ja projekteja. Pitkäaikaista yritysyhteistyötä on tehty Kemppi Oy:n, SEW Eurodrive Oy:n, Raute Oyj:n, Elmont Oy:n, Oilon Oy:n ja Hartwall Oy:n, Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy:n ja Koskisen Oy:n kanssa.</p>
<p>3.3. Henkilöstöresurssit ja henkilöstön kehittäminen</p>	<p>Suunnitelma henkilöstöresurssien kehittämisestä vuosina 2014-2018</p> <p>Kehittämistä ohjaa henkilöstöohjelma, jonka tavoitteena on tukea ja kannustaa henkilöstön oppimista, uudistumista ja vastuullisuutta tulevaisuudesta. Henkilöstöohjelman kehittämisen painopisteet ovat: vahvistaa yhdessä oppimista ja varmistaa osaaminen keskeisillä osaamisalueilla, edistää yksilön ja työyhteisön vastuun ottamista, uudistaa johtamis- ja työskentelytapojamme ja kohdentaa laadulliset ja määrälliset henkilöstöresurssit suunnitelmallisesti.</p> <p>Osaamisen johtamisen kokonaisuus LAMKissa sisältää kolme keskeistä elementtiä: osaamisen ennakointi, henkilöstösuunnittelu ja osaamisen varmistaminen. Osaamisen johtamista kehitetään vahvasti ja suunnitellusti FUAS-yhteistyössä.</p> <p>Henkilöstön osaamisen arviointia käydään kehityskeskusteluissa, jonka yhtenä osa-alueena on osaamiskeskustelu, jossa pohditaan ja arvioidaan osaamistarpeet ja niiden kehittäminen lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Lisäksi voidaan käydä ryhmäkeskusteluja. Kehityskeskustelut käydään säännöllisesti vähintään kerran vuodessa. Osaamisprofiilien määrittämisellä ja arvioinnilla tavoitellaan organisaatiossa olevan osaamisen tunnistamista sekä osaamisen ja työtehtävien entistä parempaa kohtaamista.</p> <p>Liitteessä (LIITE 9) on tarkemmin kuvattu henkilöstön osaamisen kehittäminen, tasa-arvo ja</p>

työhyvinvointisuunnitelma sekä henkilöstön siirto osakeyhtiöön 1.1.2015.

Perustelut taulukossa 1 esitetylle henkilöstörakenteelle

LAMK toteutti keväällä 2013 julkisen talouden rahoitushaasteisiin liittyen sopeuttamistoimenpiteitä, joiden vaikutus näkyy vuoden 2014 henkilöstörakenteessa ja –kuluissa. Lisäksi lakkautettavilla koulutusaloilla (matkailu, musiikki, kuvataide) henkilöstömäärä vähenee suunnitellun mukaisesti opiskelijamäärän vähentyessä.

Vuoden 2014 jälkeen pyritään pitämään perusrahoituksen piirissä oleva henkilöstörakenne ja –määrä stabiilina ja kehitetään sitä systemaattisesti strategisten valintojen mukaan. Ulkoisen rahoituksen kasvumahdollisuuksiin liittyy myös samassa suhteessa TKI-henkilöstömäärän kasvu, joskin pääpainopiste on opetushenkilöstön toteuttamassa TKI-työssä.

Tulevien vuosien suunnittelussa on otettu huomioon uuden rahoitusmallin kannustavampi pohja ja suunnitelmakauden lopussa ennakoidaan, että liiketalouden ja sosiaali- ja terveystieteiden opettajavolyymia on vahvistettu suhteessa opiskelijamäärän kasvuun (uudelleen kohdentamiset). Niemen kampukselle siirtyminen mahdollistaa palvelukehityksen ja sitä kautta muun henkilöstön määrän tehostamisen vuoteen 2018 mennessä.

Suunniteltu henkilöstöressurssien yhteiskäyttö muiden toimijoiden kanssa

FUAS-liittouman yhteisistä palveluista on syksyllä 2013 valmistunut selvitystyö, jonka tulosten pohjalta kehitetään henkilöstöressurssien yhteiskäyttöä liittouman yhteisissä toiminnoissa vuosien 2015-2018 aikana.

Allekirjoitetun yhtiöittämisen aiesopimuksen mukaisesti osa PHKK:n tuottamista tukipalveluista siirtyy LAMK Oy:lle 1.1.2015. Arvioitu henkilöstövaikutus on noin 36 htv, josta tieto- ja kirjastopalveluiden (Korkeakoulukirjasto) osuus on noin 25 htv:ta.

Henkilöstöressurssien yhteiskäyttö tulee merkittävästi lisääntymään Niemen innovaatiokeskitymän yhteiskäyttöisissä tiloissa ja palveluissa (esim. opiskelija- ja hyvinvointipalvelut, kirjasto, laboratoriot).

3.4. Koulutus

3.4.1 Koulutustarve^b

Koulutustarjonta perustuu koulutustarve-ennusteisiin ja toimintaympäristöanalyysiin ja kytkeytyy Päijät-Hämeen alueellisiin painoaloihin ja strategioihin. Koulutustarjonnan suunnittelussa ja profiloinnissa on analysoitu ja otettu huomioon myös lähi-alueen korkeakoulutarjonta.

Kulttuuriala vastaa muotoilijoiden ja medianomien valtakunnalliseen ja alueelliseen koulutustarpeeseen. Liiketalouden koulutuksella on tiivis yhteys alueen elinkeinoelämään, ja sen tarpeet on huomioitu aloituspaikkamäärissä. Luonnontieteiden alan koulutuspaikkatarjonta vastaa maakunnan tarpeita. Ennakoitu koulutustarve ja ympäristö (erityisesti cleantech) profiloivat tekniikan koulutustarjontaa. Alueellinen ja valtakunnallinen työllisyyden kehitys on otettu huomioon tekniikan aloituspaikkoja suunnattaessa. Sosiaali-, terveys- ja liikunnan alalla koulutustarpeeseen vastataan siten, että hoitoalan sairaanhoitajakoulutuksessa sekä sosiaalialan sosionomikoulutuksessa aloituspaikkoja on lisätty suhteessa alueen väestörakenteen sekä taloudellisen ja yhteiskunnallisen tilanteen muutoksiin.

Teollisuus, palvelualat sekä sosiaali- ja terveysala ovat nykyisin suurimmat työllistäjät maakunnassa. Pitkällä tähtäimellä työvoiman kysynnän arvioidaan lisääntyvän eniten vähittäiskaupan sekä sosiaali- ja terveydenhuollon aloilla. Lievää kasvua ennakoidaan myös kulttuuri- ja opetusaloilla, sekä erilaisissa johto- ja asiantuntijatehtävissä. Erilaisten kiinteistöalan palvelujen odotetaan vilkastuvan. Työvoiman kysynnän arvioidaan vähenevän eniten teollisilla aloilla, toimistotyössä ja maataloudessa. Alueella on käynnissä merkittävä rakennemuutos, sillä maakunta on työpaikkarakenteeltaan keskimääräistä teollisuusvaltaisempi.

Koulutustarjonnan vastaavuutta alueelliseen koulutustarpeeseen ja osaamisprofiiliin arvioidaan osana maakunnallista ennakointityötä. Valtionhallinto ja maakunnat ennakoivat yhdessä työvoima- ja koulutustarpeita neljän vuoden sykleissä. Päijät-Hämeen liiton yhteistyössä alueen kehittämisorganisaatioiden ja työelämän kanssa tekemä maakunnallinen elinkeinorakenne-, ammattirakenne- ja koulutustarve-ennuste kuvaa Päijät-Hämeen työvoimantarvetta. Laskelma ei ota huomioon Päijät-Hämeessä koulutettujen tarvetta muihin maakuntiin.

LAMKin opiskelijat tulevat laajalta alueelta. Valtakunnalliseen sijoittumisseurantatutkimukseen vastanneista vuonna 2011 valmistuneista reilu puolet (56%) on sijoittunut muualle kuin Päijät-Hämeeseen alueelle yhden vuoden kuluttua valmistumisestaan. Kaikista vastanneista 25 prosenttia sijoittuu Uudellemaalle. Kohdassa 3.4.2 (koulutusvastuu) kuvataan tarkemmin koulutusvastuiden profiloituminen.

Kulttuuriala

Päijät-Hämeessä koulutetaan muotoilijoita ja medianomeja alueen tarpeiden lisäksi koko maan tarpeisiin. Valmistuneet työllistyvät valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Muotoiluosaaminen on valittu painopisteeksi sekä alueellisissa että Lahden kaupungin strategioissa. Muotoilun ja viestinnän koulutuksista on rakennettu monipuolinen kokonaisuus, jonka osat tukevat toisiaan. Koulutuksen laadukkuudesta on vahvaa näyttöä laajassa julkaisu- ja toiminnassa sekä kansainvälisessä kilpailutoiminnassa. Valmistuneet muotoilijat työllistyvät eri aloille, esimerkiksi teollisuuteen. Lisäksi monet valmistuneista toimivat yrittäjinä tai freelancereina. Kansallisen muotoiluohjelman perusteella muotoiluosaamista on tarpeen vahvistaa. FUAS-liittoumassa työnjakoa edistää se, että HAMK luopuu muotoilija AMK -koulutuksesta LAMKin muotoiluosaamisen vahvistuessa.

Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala

Liiketalouden alan koulutuksella on vahvat yhteydet alueen elinkeinoelämään. Alan koulutuspaikkoja on lisätty elinkeinoelämän tarpeiden mukaisesti. Ennakointitietojen mukainen kysyntä ja tarjonta ovat tasapainossa. Koulutuksen työelämävastaavuutta kehitetään uusilla avauksilla, esimerkiksi uudella palveluliiketoiminnan opetus suunnitelmalla. Luonnontieteiden alalla aloituspaikkatarjonta ja uudelleen kohdennukset vastaavat maakunnan tarpeisiin.

Tekniikan ala

Tekniikan alan koulutuksen toteuttamisessa on otettu huomioon Päijät-Hämeen teollisuus- ja painotteinen elinkeinorakenne. Tarve-ennusteet 2016, alueelliset koulutustarpeet sekä ympäristö (erityisesti cleantech) Lahden alueen ja LAMKin strategisena painoalana tukevat tekniikan alan koulutuksen säilyttämistä alueella. Vetovoimaisella ympäristöalalla tehdään runsaasti kehittämistyötä kansallisesti ja kansainvälisesti yhteistyössä muiden koulutus- ja tutkimuslaitosten kanssa. Mediatekniikka osana tieto- ja viestintätekniikkaa on tärkeä vetovoimatekijä. Materiaalitekniikan koulutukseen on yhdistetty puu-, muovi- ja tekstiilialan osaamista. Puutekniikassa LAMK on valtakunnan ainoa kouluttaja. Kokonaisuutena tekniikan koulutuksen laajuus vastaa työelämän tarvetta vaikka yksittäisten alojen osalta kysynnän ja tarjonnan määrässä on eroja.

Opetussuunnitelmia uudistettaessa on otettu huomioon valmistuvien opiskelijoiden työllistymismahdollisuudet alueellisesti ja valtakunnallisesti. Esimerkiksi aikaisempi miljöösuunnittelun koulutus on korvattu yhdyskuntasuunnittelun koulutuksella, sillä yhdyskuntasuunnittelua opiskelleet työllistyvät hyvin erilaisiin maankäytön ja kaavoituksen työtehtäviin kunnissa ja yksityisellä sektorilla jo vuosia vallinneen työvoimapulan vuoksi. LAMKin strategisen muotoilupainoalan vahvistamiseksi tekniikan alalta siirretään vuosina 2015 ja 2016 yhteensä 25 aloituspaikkaa muotoilun koulutukseen. Aloituspaikkoja supistetaan erityisesti tietotekniikasta ja materiaalitekniikasta, joissa tutkintokertymä on ollut alhainen suhteessa aloituspaikkoihin. FUAS-liittoumassa tekniikan alan koulutuksen profiloitua on tehty yhteistyössä Hämeen ammattikorkeakoulun kanssa.

Integroiva pedagogiikka tarkoittaa tekniikan koulutuksessa kansainvälistä CDIO (Conceive, Design, Implement, Operate) -viitekehystä ja työelämälähtöisiä projekteja.

Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala

Hoitoalan sairaanhoitajakoulutuksen sekä sosiaalialan sosionomikoulutuksen aloituspaikkoja on lisätty työelämän tarpeiden mukaisesti, mutta aloituspaikkoja tarvittaisiin edelleen lisää. Sairaanhoitajakoulutus tuottaa klinisen sairaanhoidon laaja-alaisia yleisosajia alueen ja valtakunnan jatkuvasti kasvaviin tarpeisiin. Koulutuksen vetovoima ja läpäisy ovat erittäin hyviä ja valmistuneet työllistyvät ongelmitta.

Sosiaalialan koulutus on vetovoimainen ja läpäisy on erittäin hyvällä tasolla. Koulutuksella vastataan alueen työelämätarpeeseen lapsi- ja nuorisotyössä sekä aikuistyössä. Sosionomin tutkinnon suorittaneet työllistyvät Päijät-Hämeessä erittäin hyvin. Alueen väestörakenne ja taloudellisen sekä yhteiskunnalliseen tilanteen aiheuttamien haasteiden ja muutoksien sekä meneillään olevien lakimuutosten vuoksi sosionomien laaja-alaisen osaamisen tarve kasvaa edelleen.

Fysioterapian koulutus on vetovoimaista ja läpäisyltään erinomaista. Valmistuneet työllistyvät hyvin ja enenevässä määrin yksityiselle sektorille ja yrittäjiksi kuntoutuspalveluihin. Li-

säksi fysioterapian tarve tulee kasvamaan väestön ikääntyessä.

Sosiaali- ja terveysalan aloituspaikkojen suuntaamista alan sisällä tarkastellaan yhteistyössä työelämän kanssa. Tarve-ennusteet 2016 tukevat koulutuksen lisäämistä alueella. Profiloituminen kohdistuu vastuullisesti tuotettuihin, asiakaslähtöisiin, uudistuviin hyvinvointipalveluihin ja palvelujärjestelmiin sekä osallistavaan, ohjaukselliseen toimintatapaan ja yrittäjämäiseen työtoteeseen.

Yhteenvedo koulutustarpeesta
LAMKissa on vuonna 2014 noin 4 700 ammattikorkeakoulututkintoa suorittavaa opiskelijaa. Lisäksi ylempää ammattikorkeakoulututkintoa suorittaa noin 320 opiskelijaa.

Nuorten amk-tutkinnon aloituspaikkoja on 848, aikuisten amk-tutkinnon 134 ja ylempään amk-tutkinnon 146. LAMKista valmistuneiden työllistymistilanne on erittäin hyvä. Vuonna 2010 valmistuneista työvoimaan kuuluvista oli työllistynyt yli 93 prosenttia seuraavan vuoden loppuun mennessä. Vuonna 2010 amk-tutkinnon suorittaneista työllistyi Päijät-Hämeeseen vuoden 2011 lopussa 44.1 %.

Lähialueen korkeakoulutustarjonta on analysoitu ja tämä on huomioitu koulutustarjonnan suunnittelussa ja profiloinnissa (LIITE 10).

3.4.2 Koulutusvastuu

Tutkinnot, koulutusvastuut ja suunnitellut laajuudet vastaavat koulutustarve-ennusteita sekä toimintaympäristöanalyysiä. Lahden ammattikorkeakoulu hakee toimiluvassaan seuraavia koulutustehtävään sisältyviä koulutusvastuita ja tutkintonimikkeitä:

Ammattikorkeakoulututkintoon johtava koulutus

Tutkinto ja tutkintonimike

Kulttuurialan ammattikorkeakoulututkinto

- muotoilija (AMK), *Bachelor of Culture and Arts*
- medianomi (AMK), *Bachelor of Culture and Arts*

Liiketalouden ammattikorkeakoulututkinto

- tradenomi (AMK), *Bachelor of Business Administration*

Tekniikan ammattikorkeakoulututkinto

- insinööri (AMK), *Bachelor of Engineering*

Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto

- fysioterapeutti (AMK), *Bachelor of Health Care*
- sairaanhoitaja (AMK), *Bachelor of Health Care*
- sosionomi (AMK), *Bachelor of Social Services*

Koulutustehtäväänsä LAMK toteuttaa seuraavien koulutusvastuiden kautta:

Kulttuurialan koulutusvastuu

Muotoilun koulutus profiloituu teollisuutta palvelemaan muotoiluun, johon sisältyy useampia muotoilun osaamisalueita. Siinä yhdistyvät synergisesti yleinen, ammattialakohtainen ja profiloiva muotoiluosaaminen. Ensimmäisen synergisen kokonaisuuden muodostavat teollinen muotoilu, pakkaus- ja brändimuotoilu ja ajoneuvomuotoilu, toisen muoti- ja vaatetussuunnittelu ja korumuotoilu. Kolmas muodostuu sisustusarkkitehtuurista ja kalustemuotoilusta.

Media-alan koulutus profiloituu kuvalliseen viestintään, joka muodostaa synergisen kokonaisuuden yhdistäen graafisen suunnittelun, valokuvauksen ja mediasisällön suunnittelun. Media-alalla mediasisällön suunnittelun pääaineessa on tulevaisuudessa mahdollista valita opintopolku, joka totetuu kokonaan englanninkielisenä.

Liiketalouden koulutusvastuu

Liiketalouden koulutus profiloituu yrittäjyyteen, palveluliiketoimintaan ja hyvinvointipalvelujen tuottamiseen. Liiketalouden koulutuksessa kaikissa sisällöissä painottuvat vastuullinen liiketoiminta ja ympäristöosaaminen.

Tietojenkäsittelyn koulutuksen profiili on ympäristönäkökulman sisältävien ja liiketoiminnalle

lisäarvoa tuottavien kokemuslähtöisten digitaalisten palveluiden kehittäminen painotuksina digitaaliset hyvinvointipalvelut ja julkishallinnon tietojärjestelmät. Synergisesti toimiva Monitori-oppimisyhteisö on yhteinen tieto- ja viestintätekniikan koulutuksen kanssa.

Sosiaali- ja terveysalan koulutusvastuu

Fysioterapian koulutus profiloituu pedagogisesti työelämän kanssa oppimiseen (integroivaan pedagogiikkaan) sekä opiskelijayrittäjyyden tukemiseen (osuuskuntamainen oppimispolku). Fysioterapian koulutus vastaa alueen strategiaan vahvistamalla tuki- ja liikuntaelinsairaan toimintakykyisyyttä, sekä kuntoutuksessa tarvittavaa asiakaskeskeistä ohjausosaamista.

Hoitotyön koulutus profiloituu kliinisen hoitotyön asiantuntijuuteen eri toimintaympäristöissä. Kehittämisen lähtökohtina ovat asiakaslähtöisyys, osallisuuden tukeminen terveyden ja toimintakyvyn edistämiseksi ja näyttöön perustuva toiminta. Sosiaali- ja terveysjärjestelmän rakenteellisessa uudistuksessa haasteita on asetettu erityisesti perusterveydenhuollon uusin asiakaslähtöisten opetus- ja ohjauspalvelujen kehittämiseen, mm. mobiililaitteiden hyödyntäminen ohjauksessa, elintapaohjauksen uudet keinot.

Sosiaalialan koulutus profiloituu kriittistä ja yhteiskunnallista osallisuutta vahvistavaan kasvatus- ja ohjaustyöhön. Koulutuksen keskiössä ovat asiakkaan osallisuuden vahvistaminen ja tukeminen sekä syrjäytymisen ehkäisy. Koulutuksen kautta ennakoidaan meneillään olevien lakiuudistusten tuloksia ja luodaan opiskelijoille sellaisia osaamisen polkuja, jotka mahdollistavat sosionomin sijoittumisen erilaisiin uusiin tehtäviin sosiaalialan kentällä alueellisesti ja valtakunnallisesti.

Tekniikan koulutusvastuu

Energia – ja ympäristötekniikan koulutuksessa on kaksi profiilia: ympäristö- ja energiatekniikka ja yhdyskuntasuunnittelu. Ympäristö- ja energiatekniikka keskittyy paitsi perinteiseen ympäristötekniikkaan (jätevesien ja pilaantuneiden maiden käsittely ja materiaalivirtojen hallinta) myös energiatehokkuuteen ja energijärjestelmien teknis-taloudelliseen tarkasteluun. Yhdyskuntasuunnittelu keskittyy maankäytön suunnitteluun eri kaavatasoilla, rakennetun ympäristön kehittämiseen ja suunnitteluhelmistojen hallintaan. Koulutus on keskiössä ympäristöpainoalamme ja FUAS ympäristö ja energiatehokkuus -painoalan kehittämisessä.

Tieto – ja viestintätekniikan koulutus profiloituu käyttäjäkokemuslähtöisyyteen ja vihreään ICT:hen. Profiloivia osaamisia ovat tietoverkot ja -järjestelmät, ohjelmistojen kehitys, sulautetut järjestelmät ja tekninen visualisointi. Koulutus tapahtuu Monitori –oppimisyhteisössä (tieto- ja viestintätekniikka sekä tietojenkäsittely), joka toimii verkottuneesti ja työelämälähtöisesti ja tukee alueen kehittämistä kouluttamalla ympäristötietoisia ICT-innovaattoreita. Tieto- ja viestintätekniikka on tärkeä kaikilla painoaloillamme. FUAS painoaloista vihreä ICT kuuluu Ympäristö ja energiatehokkuus painoalaan.

Konetekniikan koulutus profiloituu tuotantoautomaatioon (kappaletavara-automaatio, koneiden toiminnan simulointi, sähkö- ja automaatiosuunnittelu) sekä ohjelmoitaviin logiikoihin ja robotiikkaan. Koulutuksen profiili poikkeaa perinteisestä konetekniikan insinööri-koulutuksesta painottamalla automaatiotekniikkaa. Konetekniikalla on tärkeä rooli puhtaiden teknologioiden (cleantech) kehittämisessä (LAMK ja FUAS- painoalat) sekä mekatroniikassa.

Prosessi- ja materiaalitekniikan koulutus profiloituu materiaalien kestävään ja innovatiiviseen hyödyntämiseen teollisuudessa. Puutekniikkaa on tarjolla laajempi kokonaisuus ja muovi- ja tekstiilitekniikkaa suppeammat kokonaisuudet. LAMK puutekniikan koulutus vastaa valtakunnalliseen koulutustarpeeseen. Vuodesta 2014 lähtien tekstiili- ja muovitekniikan opintopistetarjonta vähenee, eikä vaatetustekniikkaa enää tarjota. Yhteistyötä tiivistetään muiden materiaalitekniikan kouluttajien kanssa (MAMK, Arcada). Materiaalitekniikassa FUAS-painoaloista tärkein on teknologiaosaaminen ja yrittäjyys.

Koulutuksen kansainvälistämiskehitys

Toimilupaa haettaessa vieraskielistä ammattikorkeakoulututkintoon johtavaa koulutusta on liiketaloudessa sekä sosiaali- ja terveysalalla. Strategian mukaisesti lähivuosien aikana vieraskielisen koulutuksen tarjontaa lisätään kaikilla edellä mainituilla koulutusvastuualueilla. Uusia vieraskielisiä ohjelmia ja kaksoistutkintoja (amk ja yamk) kehitetään erityisesti painoaloilla. Perusteena uusille vieraskielisille ohjelmille on, että koulutustarjonnan laajentuessa ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä lisääntyy ja yhä useampi jää valmistuttuaan Suomeen. FUAS-painoaloja vahvistetaan strategisilla, kansainvälisillä kärkikoulutusohjelmilla erityisesti ylemmissä ammattikorkeakoulututkinnoissa. Palveluja, organisaatioiden yhteistyötä ja työnjakoa kehitetään alueellisesti Lahden yliopistokeskuksen ja Helsingin yliopiston kanssa sekä FUAS-yhteistyössä.

	<p>Määrälliset muutokset koulutusvastuissa</p> <p>Nuorten ja aikuisten kokonaisaloituspaikkojen yhteismäärän vähäinen lasku johtuu siitä, että aikuiskoulutuksen tarjontaa on tiivistetty erityisesti vuonna 2014. Ja vastaavasti yamk-koulutuksen kokonaisuutta vahvistetaan strategisesti painoaloilla vuoteen 2018 mennessä. Tekniikan koulutusvastuussa aikuiskoulutusta kehitetään erityisesti konetekniikassa, tieto- ja viestintätekniikassa sekä energia- ja ympäristötekniikassa, joita tarjotaan vuorovuosittain. Aikuiskoulutusta järjestetään joustavasti alueen tarpeiden mukaisesti.</p>
<p>3.4.3 Muu koulutus-tehtävä</p>	<p><i>Lahden ammattikorkeakoulun yleisenä strategisena tavoitteena on myös muun koulutuksen kansainvälistäminen ja keskeisenä kehittämiskohteena on kansainvälisten, vetovoimaisten tutkintojen kehittäminen erityisesti painoaloilla.</i></p> <p><i>LAMK järjestää koulutusvastuunsa mukaisesti ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavaa koulutusta. Kaikilla LAMKin painoaloilla (muotoilu, ympäristö ja hyvinvointipalvelujen kehittäminen) on jo toimilupaa haettaessa ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavaa koulutusta, ja strategisia painoaloja vahvistetaan edelleen koulutusalat ylittävällä yhteistyöllä ja opintokokonaisuuksilla. Ylemmät AMK-tutkinnot toteutetaan profiilimme mukaisesti.</i></p> <p>Toimiluvan hakuvaiheessa LAMK järjestää kulttuurialan, liiketalouden alan, tekniikan alan sekä sosiaali- ja terveysalan ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavaa koulutusta, joista viisi on suomen- ja kolme englanninkielistä. Koulutusalat organisoivat yhteistyössä FUAS-liittouman kanssa kaikille opiskelijoille avoimia, opintoihin integroituvia monialaisia, kansainvälisiä symposiumeja, joiden teemat vastaavat FUAS-liittouman ja Lahden ammattikorkeakoulun painoaloja ja profiileja.</p> <p>LAMK käynnistää vuoteen 2018 mennessä kolme uutta englanninkielistä ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavaa koulutusta. Vuonna 2014 käynnistyy HAMKin ja LAMKin yhdessä toteuttama sosiaali- ja terveysalan koulutus Master Degree Programme in Social and Health Care Development and Management. Koulutus profiloituu sosiaali- ja terveysalan e-palvelujen johtamiseen ja vastaa sosiaali- ja terveysalan muuttuvaan palvelumuotoiluun. Koulutus hyödyntää Erasmus LLP rahoituksen saanutta LAMKin hallinnoimaa CareMan-hanketta, jossa viisi eurooppalaista korkeakoulua rakentaa joint degreeen 30 ECTS:n osalta. Vuoteen 2018 mennessä sosiaali- ja terveysalalla käynnistetään toinen englanninkielinen koulutus sosiaalialalle. Se vastaa yhteiskunnan lisääntyvään monikulttuurisuuteen ja maahanmuuttajien palvelutarpeisiin.</p> <p>Tekniikan alalla käynnistetään vuonna 2015 toinen ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtava englanninkielinen koulutus (Master Degree Programme in Information Technology). Se nivoutuu ympäristötekniikan ylempään ammattikorkeakoulututkintoon yhteisten opintojen ja ympäristöpainotuksen kautta. Yhteistyötä tehdään tietojenkäsittelyn koulutuksen kanssa, jossa on jo useiden vuosien ajan ollut ammattikorkeakoulututkintoon johtava koulutus englanninkielisenä. Myös tekniikan koulutuksen kansainvälisyyttä tukee EU:n Erasmus-ohjelman rahoittama Rescue -hanke, jossa partnereiden Glasgow Caledonian Universityn (UK) ja University of Salento (IT) kanssa kehitetään monialaisia ja soveltavia maisteritasoisia opintoja.</p> <p>Vuonna 2014 käynnistetään kulttuurialalla medianomin ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtava koulutus. Koulutus on alkuvaiheessa suomenkielinen ja yhteistyötä tehdään vahvasti muotoilun ylempään ammattikorkeakoulutuksen kanssa. Vieraskielisiä moduuleja lisäämällä on mahdollista siirtyä vähitellen kohti vieraskielistä ylempää AMK-koulutusta.</p> <p>Liiketalouden alalla ylempiä ammattikorkeakoulututkintoja profiloidaan ja uutena tutkinnon profiilina on palveluosaaminen. Tällä vastataan alueen tarpeisiin, vahvistetaan palveluliiketoimintaan liittyvää ydinosaamista ja toteutetaan LAMKin strategiaa. Ohjelma käynnistyy suomenkielisenä, mutta liiketalouden alalla on valmiudet suunnata sitä myös kansainvälisille markkinoille englanninkielisenä. Koulutuksessa korostetaan muotoiluajattelun ja hyvinvointipalveluiden kehittämisen edistämistä alueella. Tälle on huomattava tarve Päijät-Hämeessä ja lähimaakunnissa niin alueellisten kehittämistavoitteiden kuin elinkeinon ennakoivan kehittämisen näkökulmasta. Palvelusektori kasvaa merkittävästi. Palveluosaamiselle, palvelukehittämiselle ja palveluliiketoiminnan johtamiselle on voimakas tilaus elinkeinorakenteen muutosten vuoksi.</p> <p>Ylempää ammattikorkeakoulutusta kehitetään vahvasti FUAS-yhteistyössä. FUAS Gradute School organisoi vuosittain kuusi kansainvälistä, kaksipäiväistä symposiumia, jotka on tarkoitettu kaikille FUAS-liittouman ylempää AMK-tutkintoa suorittaville opiskelijoille.</p>

	<p>LAMK hakee toimiluvassaan seuraavia koulutustehtävään sisältyviä ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon koulutusvastuita ja tutkintonimikkeitä:</p> <p>Tutkinto ja tutkintonimike</p> <p>Kulttuurialan ylempi ammattikorkeakoulututkinto</p> <ul style="list-style-type: none"> - medianomi (ylempi AMK) - muotoilija (ylempi AMK) - Master of Culture and Arts <p>Liiketalouden ylempi ammattikorkeakoulututkinto</p> <ul style="list-style-type: none"> - tradenomi (ylempi AMK) - Master of Business Administration <p>Tekniikan alan ylempi ammattikorkeakoulututkinto</p> <ul style="list-style-type: none"> - insinööri (ylempi AMK) - Master of Engineering <p>Sosiaali- ja terveystieteiden ylempi ammattikorkeakoulututkinto</p> <ul style="list-style-type: none"> - fysioterapeutti (ylempi AMK) - sairaanhoitaja (ylempi AMK) - sosionomi (ylempi AMK) - Master of Health Care - Master of Social Services <p>Vuonna 2014 LAMKissa on ylemmän ammattikorkeakoulutuksen aloituspaikkoja 146 ja opiskelijoita yhteensä 320. Tätä koulutusta laajennetaan hallitusti alueen työvoimatarpeen mukaisesti. YAMK-koulutuksen volyymin kasvua tasapainotetaan aikuisten ammattikorkeakoulututkintoon johtavaa koulutusta vähentämällä.</p> <p>Lahden ammattikorkeakoulu ei hae ammatillisen opettajankoulutuksen koulutusvastuuta. FUAS-liittoumassa HAMK hakee sitä.</p>
--	--

3.4.4. Muu koulutus

Muun koulutuksen kehittämisessä on tulevien vuosien painopisteenä erityisesti avoimen ammattikorkeakoulun opetustarjontaa sekä koulutusvientiä. Täydennyskoulutuksen toimintamallia ja kokonaisuutta rakennetaan hallitusti. Tärkeänä kehittyvänä yhteisenä toimintona on FUAS Global Activities, joka on LAMKin vastuulla.

Avoimen ammattikorkeakoulun opetustarjontaa on kaikilla LAMKin koulutusaloilla. Erillis-
tarjonnasta siirrytään yhä laajemmin integroituihin tarjontaan osana tutkintoon johtavaa koulu-
tusta. Avoimen amk:n kautta suoritettavat opintojaksot voidaan hyväksilukea opiskelijan hakeu-
tuessa tutkintoon johtavaan koulutukseen.

Oppisopimustyyppiselle täydennyskoulutukselle on selkeä tarve. Työnantajien arvosta-
ma joustava koulutusmuoto mahdollistaa koko työyhteisön jatkuvan kehittymisen ja tulevai-
suuden osaamisen ennakoinnin. Oppisopimustyyppisessä koulutuksen suunnittelussa on
esim. sosiaali- ja terveystieteiden FUAS-yhteistyössä lähdetty valtakunnallisista alan tarpeista ja
kehitetty sekä testattu työelämän kanssa uusia aikuispedagogiikkaan soveltuvia oppimisme-
netelmiä.

Tilaus- ja täydennyskoulutus on tällä hetkellä vahvinta sosiaali- ja terveystieteiden alalla. Alueelli-
nen tarve koulutukselle on selkeästi olemassa ja yhteistyö on merkittävää alueen sosiaali- ja
terveystieteiden työntekijöiden kanssa. Koulutusta räätälöidään aktiivisessa ja vahvassa työelä-
mäyhteistyössä kulloisenkin tarpeen mukaan. Keskeisiä koulutusalueita ovat ohjaus ja kou-
lutusvastuiden (ft,sh,sos) keskeiset ajankohtaiset haasteet.

Tilaus- ja täydennyskoulutuksen tarjontaa, tuotteita ja prosesseja kehitetään erityisesti otta-
malla huomioon painoalat. Palveluliiketoiminta, palvelumuotoilu, innovaatiotoiminta, ympä-
ristövastuu ja -liiketoiminta sekä hyvinvointipalvelut ja -liiketoiminta antavat koulutuksen
kehittämiselle uusia, rajapintoja rikkovia mahdollisuuksia, joita hyödyntämällä tilaus- ja täy-
dennyskoulutustoimintaa kasvatetaan kaikille koulutusvastuualoille. Koulutustuotteita hyö-
dynnetään mahdollisuuksien mukaan koulutuksen viennissä.

Koulutuksen vientiä rakennetaan valituissa kohdemaissa. Keskeiset tuotteet ovat yhteis-
työkorkeakoulujen sivuaineiksi soveltuvat täydennyskoulutuskokonaisuudet sekä monimuo-
toiset konsultointi- ja kehittämisspalvelut. LAMK osallistuu myös FUAS- ja muussa yhteis-
työssä laajoihin koulutusjärjestelmien, opetusmenetelmien yms. vientiin tähtääviin hankkei-

	<p>siin.</p> <p>Hallinnoimassamme FUAS Global Activities yhteistyössä kehitetään koulutusviennin palveluiden tuottamista ja organisointia, tuotteistamista FUASin painoaloilla, kansallisten ja kansainvälisten myyntiverkoston rakentamista ja hyödyntämistä sekä prosesseja ja ansaintalogiikkaa. Tavoitteena on rakentaa yhteistyössä koulutuksen viennistä menestyvää ja tuottavaa liiketoimintaa. Esimerkkejä tuotteista ja kohdemaista ovat tekniikan ja liiketalouden alan ohjelmat Intiaan sekä terveys- ja sosiaalialan koulutuskokonaisuudet Kazakstaniin, Kiinaan ja Yhdistyneisiin Arabiemiraatteihin.</p>
<p>3.5. Tutkimus- ja kehitystyö sekä muu toiminta</p>	
<p>3.5.1. TK-toiminnan laajuus</p>	<p><i>TKI-toimintaa kehitetään strategialähtöisesti painopisteinä TKI-toiminnan niveltämisen opetuksen, TKI-toiminnan perusedellytysten ja rahoitusohjan vahvistaminen, verkostoitumisen edistäminen ja kansainvälistyminen.</i></p> <p>TKI-visionne 2016 mukaisesti ”Tulevaisuuden LAMK on soveltavan TKI-toiminnan kansainvälinen huipputoimija ja merkittävä osa Euroopan vaikuttavinta käytäntölähtöistä Lahden seudun innovaatioympäristöä. Osana FUAS-liittoumaa profiloitumme työelämäläheisten ja TKI-toimintaan integroituvien pedagogisten ratkaisujen kansainvälisenä edelläkävijänä sekä soveltavan tutkimuksen, käytäntöläheisen innovaatiotoiminnan ja opiskelijakeskeisen koulutukseen integroidun TKI-toiminnan edistäjänä laajalla metropolialueella.”</p> <p>TKI-toiminnan laajuus on viimeisimmän kolmen vuoden aikana ollut 6-7 M€, mistä ulkoisen rahoituksen osuus on ollut 60-70 %. EU-rahoituskauden vaihtuminen vaikuttaa TKI-toiminnan ulkoisen rahoitukseen ja lähiajan tavoitteenamme on säilyttää laajuus ensin ennallaan ja kasvattaa vuoteen 2020 mennessä kansainvälisen TKI-toiminnan osuutta. Päätoimisen TKI-henkilökunnan määrä on kuvattu OKM:n liitetaulukoissa.</p> <p>Olennaisin muutos TKI-toiminnan nykytilaan on kansainvälisen TKI-toiminnan painottaminen ja strategiaan painoaloihin kohdentaminen. TKI-toiminnan kansainvälinen ulottuvuus konkretisoituu erityisesti EU-puiteohjelman ja HORIZON 2020 –ohjelman kautta. Olemme jatkossa entistä vaikuttavammin yhdessä FUAS-liittoumaan kuuluvien ammattikorkeakoulujen kanssa Helsingin laajalla metropolialueella. TKI-toiminta kytketään läheisesti EU-tason tutkimus- ja kehittämissuunnitelmiin lisäämällä ja monipuolistamalla rahoituslähteitä.</p> <p>Yrittäjyyttä ja innovaatiotoimintaa edistetään ottamalla käytäntöön yrittäjyysasenteiden ja yrittäjyysosaamisen kehittämiseen sekä liiketoimintamahdollisuuksien havaitsemiseen ja innovointiin liittyviä menetelmiä ja toimintamalleja. TKI-toiminnasta viestitään aktiivisemmin niin sisäisesti kuin ulkoisesti. Uuden organisaation mukainen TKI-yhteistyö (profiili- ja painoalatiimit) on käynnistetty ja TKI-toiminta tulee kokonaisuudessaan integroitumaan opetukseen. Aikaisempi erillinen tutkimus- ja kehitystyön yksikkö tuottaa TKI-, KV- ja aluekehityspalveluja.</p> <p>Suunnitelma TKI-toiminnan kehittämisestä 2014-2018</p> <p>LAMKin TKI-toiminnan vaikuttavuuden arvioinnin (2013) perusteella on keskeisiksi kehittämiskohteiksi valittu TKI-toiminnan kansainvälistäminen, opetuksen edelleen hankkeistaminen ja hankkeiden opinnollistaminen, rahoituksen kasvattaminen, julkaisu- ja viestintätoiminnan lisääminen, käyttäjälähtöisen palvelumallin kehittäminen ja viestinnän kehittäminen sekä FUAS TKI-toiminnan kehittäminen.</p> <p>Kansainvälisen tason käytäntölähtöisen TKI-toiminnan vahvistamiseksi vastuutetaan profiili- ja painoalaryhmät sekä FUAS-tasolla TKI-painoalaryhmät valmistelevaan uusia hankkeita. Lisäksi vahvistetaan TKI-hankevalmistelun osaamista ja resursointia sekä kartoitetaan tarpeet kansainvälisten TKI-verkoston laajentamiseen. Kansainvälistä TKI-toimintaa vahvistetaan erityisesti painoaloilla ja profiileissa. FUAS-liittouman TKI-toimintaa kehitetään kansainvälisen Research Review arvioinnin (2013) pohjalta strategisina tavoitteina kansainvälisen tason käytäntölähtöinen TKI-toiminta ja kansainväliset konsortiot, monialaiset yhteishankkeet autenttisissa kehitysympäristöissä ja rahoituslähteiden monipuolistaminen.</p>
<p>3.5.2. TK-toiminnan suhde koulutustoimintaan ja alueeseen</p>	<p><i>Nykyinen Lahden kaupungin alueelle keskitetty kampusrakenne ja toimiva alueellinen yhteistyömalli (käytäntölähtöinen innovaatiomalli) takaavat erinomaiset edellytykset TKI-työhön ja osaamisen siirtoon alueella. Painoalarajat ylittävä monialainen, kansainvälinen TKI-toiminta on vuonna 2020 keskeistä Niemen innovaatiokeskittymässä, jossa ammattikorkeakoulu, alueen yliopistotoimijat ja yritykset ovat tiiviissä ja toiminnallisessa vuorovaikutuksessa.</i></p>

	<p>TKI-toiminnan painopisteet ovat yhtenevät koulutustoiminnan painopisteiden ja Lahden seudun osaamisen kärkien kanssa. Painopistealojen lisäksi kaikkia koulutusaloja ja toimijoita yhdistävät integroivan pedagogiikan, käytäntölähtöisen innovaatiotoiminnan ja opiskelijayrittäjyyden toimintamallit ja -tavat (profiilit). TKI-toimintaa toteutetaan kaikilla koulutusaloilla. Opinnäytetöistä 80 % on hankkeistettuja ja TKI-opintopisteet ovat kasvaneet vuosittain viidenneksellä. Viidesosa kaikista suoritetuista opintopisteistä on yhteydessä TKI-hankkeisiin. TKI-toiminta painottuu käytäntölähtöiseen innovaatiotoimintaan ja yrittäjyyden edistämiseen sekä painoaloihin. Painoaloista suurinta TKI-toimintaa on hyvinvointipalveluiden kehittämisen painoalalla, sitten ympäristö ja kolmanneksi muotoilun painoalalla.</p> <p>TKI-toiminnassa hyödynnetään strategisia kumppanuuksia (ks. 2.3.) sekä alueellisia, kansallisia ja kansainvälisiä yhteistyöverkostoja (ks. 3.2.). Lahden seudun innovaatiojärjestelmä koostuu LAMKin lisäksi alueellisista rahoittaja- ja kehittäjäorganisaatioista, Lahden yliopistokampuksesta yksiköineen, Lahden seudun kehitys LADEC Oy:stä, yrityksistä ja julkisorganisaatioista.</p> <p>Yhteisiä innovatiivisia TKI-toiminnan toimintarakenteita ja –muotoja muiden TKI-toimijoiden kanssa ovat Niemen monitoimijakeskittymän lisäksi muotoilun painoalatoimijat kokoava Interaction Design Environment –IDE!, hyvinvointipalveluiden kehittämisen painoalaan liittyvä Innovatiivinen Liikunnan Ohjelma kokonaisuus (ILO) sekä ympäristöpainoalan EcoMill, uusiutuvan energian tutkimuskeskus Energon ja ympäristötekniikan laboratorio, puutavaran koekuivaamo, akkreditoitu huonekalutestauslaboratorio ja maaperätutkimukseen keskittyvä Pilot-laitos.</p> <p>TKI-toiminta integroituu koulutukseen tutkimus- ja kehittämishankkeiden opinnollistamisen ja opintojen hankkeistamisen kautta. TKI toimii uudenaikaisina työelämälähtöisinä oppimisympäristönä. Projektioppimisen kautta oppimisympäristöt laajenevat yhteistyöverkostoihin. Oppiminen kytetään projekteihin uudistamalla opintosuunnitelmia esim. liiketoimintapalvelujen projektiois.</p> <p>Opettajien TKI-osaamisen kehittäminen</p> <p>Kehittämisaamiseksi on määritelty yhdeksi opettajiemme yhteisen osaamisen kompetensiksi. Se sisältää itsensä kehittämisen ja toimintatapojen uudistamiskyvyn lisäksi tuote- ja prosessikehitystyön, TKI-menettelyt, projektiosaamisen sekä ennakointi- ja innovaatio-osaamisen. Opettajien TKI-osaamisen kehittäminen perustuu henkilöstön työelämäkumppanuus ja –yhteistyöosaamisen kehittämistarve- ja osaamiskartoitukseen, Innovaatiopromootori- ja Innobrokerit- eli Innovaatio-osaajat pk-yritysyhteistyössä –valmennusohjelmaan. Yrittäjyyden toimintatapoja ja –osaamista kehitetään osallistumalla esim. Tiimimestari – koulutukseen. LAMKin henkilöstöä on mukana myös LUTin ja HY:n järjestämässä VIVA - tutkijayhteisön jatkotutkinto-opintojen valmennusryhmässä sekä PHKK:n järjestämässä Oppimisen ja työn muutos, TKI-työ näkyväksi ja Kansainvälinen työ näkyväksi -koulutuksissa.</p> <p>FUAS yhteistyössä toteutetaan tarvelähtöisesti henkilöstön TKI-taitojen kehittämistä esim. kansainvälisen toiminnan johtaminen ja kehittäminen osaamisvalmennus sekä innovaatio-osaamisen kehittäminen. Henkilöstön TKI-osaamisen kehittämiseen panostetaan myös yhteistyössä ammattikorkeakoulujen TKI-verkoston kanssa. TKI-kehittämisohjelma vahvistaa henkilöstön valmiuksia ja taitoja sekä uudistaa LAMKin TKI-osaamista. Suunnitteilla on myös eri ammattikorkeakoulujen asiantuntijoita yhdistävän innovaatioasiantuntijaverkoston luominen.</p>
<p>3.5.3. Muu työelämäyhteistyö ja alueellinen toiminta⁷</p>	<p>Harjoittelu</p> <p>Lahden ammattikorkeakoulun harjoitteluprosessi on mallinnettu osana laatutyötä. Koulutusalojen ja –ohjelmien vastuopettajat ja harjoitteluvastaavat/ohjaavat opettajat määrittelevät harjoittelun sisältövaatimukset. Reppu-järjestelmässä on aloittain harjoittelun ohjeistukset sähköisessä muodossa. Lisäksi harjoitteluvastaavat pitävät opiskelijoille informaatiotilaisuuksia harjoittelun sisällöstä ja käytäntöihin liittyvistä asioista sekä antavat henkilökohtaista ohjausta.</p> <p>Opiskelijat hankkivat pääsääntöisesti itse harjoittelupaikkansa ja huolehtivat harjoittelu-/työsopimuksen tekemisestä sekä laativat harjoittelusuunnitelmansa, jonka harjoitteluvastaavat/ohjaavat opettajat hyväksyvät. Harjoittelun aikana perehdyttämisestä ja ohjauksesta vastaavat pääsääntöisesti harjoittelupaikkojen toimijat, mutta myös harjoitteluvastaavat ja ohjaavat opettajat. Harjoittelun lopuksi opiskelijat palauttavat harjoitteluraportit ja harjoittelu-/työtodistukset harjoitteluvastaaville/ohjaaville opettajille. Harjoittelun aikana saatua palautetta niin työnantajilta kuin opiskelijoiltakin hyödynnetään harjoitteluprosessin arvioinnissa ja kehittämisessä.</p>

Kansainvälisten opiskelijoiden harjoittelua sekä myöhempää työllistymistä alueelle kehitetään ja tuetaan syksyllä 2013 alkavalla, ulkoisesti rahoitetulla Get Employed –hankkeella.

Suuri osa harjoitteluista tehdään Päijät-Hämeen alueella. Harjoittelun yksityiskohdissa on eroja eri koulutusalojen ja -ohjelmien välillä tehtävien, ohjauksen ja järjestämisuotojen osalta. Harjoittelun suorittamisajankohdat on sijoitettu myös eri aloilla joustavasti sen mukaan, miten alueellisesti on eniten kysyntää. Koulutusaloittain on jonkin verran eroja sijoittumisessa ja opiskelijoiden kiinnostus myös kansainväliseen harjoitteluun kasvaa.

Aluekehitystehtävän toteuttaminen sekä aluevaikuttavuus

LAMK vahvistaa elinkeinoelämän, julkishallinnon ja kolmannen sektorin yhteistyökumppaneiden kanssa alueellista kilpailukykyä kehittämällä osaamista tarve- ja käytäntölähtöisesti koulutuksella ja TKI-toiminnalla.

LAMK on osallistunut Lahden alueen Kilpailukyky- ja elinkeinostrategia 2009-2015 laatimiseen, päivityksiin ja toteuttamisohjelman luomiseen, Elinkeinoelämää hyödyttävä teollisen tuotannon strategia Lahdesta sekä Älykkään erikoistumisen käytäntölähtöinen innovaatiostrategia ja kehittämisohjelma 2015:n laatimiseen, Päijät-Häme 2011-2014 maakuntaohjelman arviointiin ja Päijät-Häme 2035 maakuntasuunnitelman valmisteluun ja Päijät-Hämeen kansainvälisen toiminnan ohjelman 2013-2015 sekä Hämeen, Päijät-Hämeen ja Uudenmaan liittojen toteuttamaan laajan metropolialueen Siivet ja juuret –tulevaisuus 2040 tarkasteluun sekä on yhtenä sopijaosapuolena Lahden kaupunkiseudun kuntien ja valtion välisessä kasvusopimusesityksessä alueen kilpailukykyyn ja elinvoiman vahvistamiseksi. Kaikkien em. strategioiden ja ohjelmien toteuttamisessa LAMKilla on tunnustettu ja tunnustettu rooli. Päijät-Hämeen ennakoitiverkosto koordinoi alueellista ennakoitintyötä sekä valmistelee maakunnalliset elinkeinorakenne-, ammattirakenne- ja koulutustarve-ennusteet yhteistyössä työelämän kanssa. Päijät-Hämeen ennakoitiverkostoon kuuluvat Hämeen ELY-keskus, Lahden seudun kehitys LADEC Oy, Päijät-Hämeen liitto ja Päijät-Hämeen koulutus konserni.

Lahden ammattikorkeakoululla, Koulutuskeskus Salpauksella ja Tuoterenkaalla on yhteinen työelämäneuvottelukuntajärjestelmä, joka on toiminut vuodesta 2006 alkaen. Alakohtaisissa neuvottelukunnissa on jäsenenä yli 140 elinkeinoelämän, julkisen sektorin, opiskelijoiden sekä koulutusorganisaatioiden edustajaa. Työelämäneuvottelukuntien tärkeimmät tehtävät ovat vahvistaa koulutuksen työelämävastaavuutta, tukea tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa sekä vahvistaa koulutusalojen ja -asteiden tavoitteellista yhteistyötä. Neuvottelukunnilla on keskeinen rooli alueen yritysten ja julkisen sektorin osaamis- ja koulutustarpeiden välittäjänä sekä tulevaisuuden osaamistarpeiden ennakoijana.

Yrittäjyyden edistäminen

Opiskelijayrittäjyys on yksi LAMKin profiileista (ks. 2.2). Yrittäjyysopetuksen tavoitteet liittyvät luovuuden ja ammatillisen identiteetin vahvistamiseen, innovaatiotoiminnan kehittämiseen, osallistuvan kansalaisuuden kehittämiseen, uuden yritystoiminnan käynnistämiseen, toimivien yritysten kehittämiseen sekä omistajanvaihdosten tukemiseen. Tavoitteita toteutetaan yrittäjyysvalmiuksia kehittämällä erilaisin opetukseen tiiviisti sidotuin keinoin, yrittäjyysmyönteistä asennetta vahvistamalla sekä ammattikorkeakoulun omalla sisäisellä yrittäjämäisellä toiminnalla.

Esimerkkejä yrittäjyyden edistämisestä LAMKissa:

- Kaikkien koulutusvastuiden opiskelijat suorittavat yrittäjyysopinnot (4 op). LAMK on mukana Keksintösäätiön Tuoteväylä-toiminnassa. Käytössä on oma Tuoteväyläasiantuntija ja Katalyytti-palvelu, joka on nopea ideoiden arviointipalvelu ja yhteistyöalusta opiskelijoille ja opettajille.
- Entre Akatemia (<http://www.lamk.fi/entreakatemia/>) yhdistää yrittäjiä, opettajia ja opiskelijoita pohtimaan yrittäjyyden ydintä avoimesti, realistisesti ja vuorovaikutteisesti. Tarkoituksena on inspiroitua, rohkaistua ja kehittää uutta - luovasti ja yrittäjämäisesti, mieleenpainuvissa ympäristöissä.
- Dynastart-verkkoympäristö on opiskelijan oppimisen työkalu oman osaamisen esille tuomiseen. Sen avulla esitellään oma liikeidea tiiviisti, mielenkiintoisesti sekä visuaalisesti sosiaalisen median markkinointiviestinnän keinoin. Monialainen opiskelijayrittäjyyden profiilitiimi koostuu kaikkien koulutusvastuiden opettajista ja TKI-toimijoista. Tiimin toiminnan tavoitteena on rakentaa YritysKampus (Entrepreneurial Campus), jossa tuotetaan opiskelijalähtöisesti eri alojen yrittäjyyden oppiminen ja ohjaus.
- FUAS-yhteistyössä osallistutaan Cambridge Venture Camp:iin ja Sense-

yritysideakilpailuun.

- Paikallisen Nestholma-hautomon ja Protomo-toiminnan kanssa tehdään kiinteää yhteistyötä.
- Fysioterapiakoulutuksessa opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa opintonsa yrittäjyyspolulla opiskelijaosuuskunnassa.

Vuonna 2011 valmistuneista vuoden kuluttua sijoittumisseurantakyselyyn vastanneista 3,2 % toimi yrittäjinä.

Alueellisen vaikuttavuuden tuloksista ja käytänteistä (kehittämiprojektit, opinnäytetyöt, opiskelijatarinat) viestitään intranetissa, www-sivuilla, uutiskirjeissä, haku- ja sidosryhmämaterealeissa, opiskelijakunnanlehdessä ja liiketalouden johtamisen ja viestinnän opiskelijoiden tuottamassa @Sight sekä non-stop periaatteella ilmestyvässä monimuotoisesti tulevaisuuden työ-, toiminta- ja oppimisympäristöihin liittyviä kokeiluja ja teoreettisia hahmotelmia, hankkeita ja tutkimuksia tarkastelevassa verkkojulkaisu Lahtisessa. LAMKin opinnäytetöitä on ladattu järjestelmästä parin viimeisen vuoden aikana lähes miljoona kertaa. Alueellisesta vaikuttavuudesta on toimitettu tänä vuonna julkaisu.

4. Ylläpitäjän taloutta koskevat tiedot ⁸

Päijät-Hämeen koulutus konsernin talous on vakaalla pohjalla. Omavaraisuusprosentti oli 79,2 ja kertynyt ylijäämä taseessa 29 miljoonaa euroa. Kassavarat paranivat vuoden 2012 tilinpäätöksessä noin 3 miljoonaa euroa. Kassan riittävyys päivinä oli vuoden 2012 tilinpäätöksessä 59 päivää.

LAMKin yhtiöittäminen 1.1.2015 alusta jakaa yhtymän omat pääomat ja kassavarat kahteen oikeushenkilöön, joiden molempien talous, maksuvalmius ja omavaraisuus tulevat olemaan vakaalla pohjalla.

Koulutus konsernin investointitaso vuonna 2014 on 9,2 miljoonaa euroa (5,7 vuonna 2015 ja 10,5 vuonna 2016). Investointeja ei rahoiteta lainoituksella. Lainataso pysyy vuoden 2012 tilinpäätöksen tasolla noin 10 miljoonassa eurossa. Kiinteistöjen poistoaikaa lyhennettiin 30 vuodesta 20 vuoteen vuoden 2013 alusta. Näin keskimääräinen investointitarve saatiin vastaamaan paremmin kirjanpidon poistoja ja tilikauden tulostarkastelu kuvaa paremmin toimintatuottojen riittävyyttä investointeihin.

Julkisen talouden säästöpaineesiin ja tulo-rahoituksen alentumiseen kuntayhtymä on varautunut toteuttamalla koko organisaatiota koskevat yhteistoimintaneuvottelut keväällä 2013. Tavoitteena on, että koulutus konsernin tilikauden tulos saadaan pidettyä suunnitelmakaudella lähellä nollassa rahoituksen alentumisesta huolimatta.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa kokonaisvaltaista prosessia, jota toteutetaan strategia- ja suunnitteluprosessissa. Toimintaa ja tuloksia seurataan PDCA-mallin mukaisesti. (PDCA = plan, do, check, act). Käytössä on DW-raportointi, joka mahdollistaa reaaliaikaisen seurannan opiskelija-, talous- ja henkilöstötietojärjestelmistä saatavia tietoja hyödyntäen (toiminta, talous ja henkilöstö).

Toiminnanohjauksen tavoitteena on jatkuva parantaminen strategisten tavoitteiden saavuttamisen tukena. Riskienhallinta on osa toiminnanohjausta. Johto päättää osana strategiaprozessia, millaisia riskejä ja millä tasolla AMK voi toiminnassaan ottaa sekä arvioi ja kehittää prosesseja systemaattisesti. Erityistä huomiota kiinnitetään kriittisissä menestystekijöissä onnistumiseen liittyviin riskeihin (mahdollisuuksiin ja uhkiin). Sisäistä tarkastusta hyödynnetään riskien arvioinnin suunnittelun ja toteutuksen tukena osana PDCA-vuosikellon toteuttamista.

Päijät-Hämeen koulutus konsernissa ja myös LAMKissa sisäinen valvonta, riskienhallinta ja sen käytännöt on kuvattu seuraavissa asiakirjoissa. Osa asiakirjoja on yhteisiä ylläpitäjän asiakirjojen kanssa.

- Päijät-Hämeen koulutus konserni -kuntayhtymän hallintosääntö, voimaan 16.8.2010
- Lahden ammattikorkeakoulun säännöt, voimaan 10.6.2010
- Sisäisen valvonnan ohje, voimaan 18.2.2008
- Sisäisen tarkastuksen toimintaohje, voimaan 21.2.2011
- Tarkastussääntö, voimaan 29.10.2012
- Lahden ammattikorkeakoulun laatukäsikirja 2013

Sisäinen valvonta

Lahden ammattikorkeakouluyhtiön perustaminen ei voi johtaa nykyistä kalliimpiin hallinnollisiin tai yhteisiin palveluihin ratkaisuihin. Tavoitteena on, että yhtiöitetty ammattikorkeakoulu jatkaa Kuntayhtymän ja muiden alueellisten yhteisten palveluiden käyttäjänä ja tässä verkostossa voi oman perustehtävänsä liittyvissä yhteisissä palveluissa toimia myös palveluiden tuottajana. Tämä periaate koskee myös sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä.

Suunnitelma sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa kehitetään ja toteutetaan kokonaisvaltaisena osana toiminnanohjausjärjestelmää ja laadunhallintaa. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvaaminen saatetaan kuntalain uudistuksen mukaiseksi vuoden 2013 aikana. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan painotusta suunnataan olennaisesti riskeihin laajalaisesti ottaen huomioon mm. toiminnalliset riskit, taloudelliset riskit ja henkilöstöriskit.

LAMKin laadunhallinnan tavoitteena on

- tukea strategisten tavoitteiden saavuttamista ja ohjata LAMKin toiminnan kehittämistä
- vahvistaa koulutuksen ja muun toiminnan laatua
- tuottaa systemaattisesti tietoa toiminnan kehittämiseksi
- tukea hyvien käytänteiden leviämistä LAMKin sisällä, kansallisesti ja kansainvälisesti
- yhtenäistää ja tehostaa LAMKin laadunhallintaa ja toimintatapoja
- vahvistaa toimijoiden osallistumista ja laatuosaamista
- edistää LAMKin organisaatio-/laatu- ja riskienhallintakulttuurin kehittymistä

Tietovarastojen tiedolla johtaminen edistää erityisesti johtamista toiminta-, talous- ja henkilöstönäkökulmasta.

Organisaation henkilöriskien tulevaisuuden kehittämisalueita ovat osaamisen ennakointi, henkilöstösuunnittelu ja osaamisen varmistaminen. Nämä ovat osaamisen johtamisen osa-alueita, joilla on suora vaikutus ydinprosessien (koulutuksen, tutkimuksen, kehityksen ja innovaatiotoiminnan sekä työhönvalmennuksen) toimivuuteen ja tulosten saavuttamiseen.

Päijät-Hämeen koulutus konsernin rahoitus-, maksuliikenne- ja sijoitustoiminta hoidetaan riskejä halliten. Talousarvion ja konsernisuunnitelman hyväksymisen yhteydessä yhtymäkokous päättää antolainojen ja vieraan pääoman muutoksista. Lainan ottamisesta ja muusta sijoitustoiminnasta päättää konsernihallitus. Päätökset lainojen ottamisesta tehdään eri rahoittajien kilpailuttamisen jälkeen.

Konsernissa sijoitusriskit hallitaan käyttämällä vain pääomaa turvaavia sijoitusinstrumentteja. Toimitusjohtaja informoi hallitusta sijoituksiin liittyvästä riskienhallinnasta säännöllisesti konsernin vuosikellossa määritellyn aikataulun mukaisesti. Konsernin rahoitukseen liittyvien riskien hallintaa tukee reaaliaikainen taloushallinnon järjestelmä.

5. Haetun ammattikorkeakoulun taloudelliset edellytykset⁹

LAMKin omapääoma taseessa on 9,2 M€. Maksuvalmius, kassan riittävyys päivinä on tarkastelujaksolla (2012 – 2018) 87,5 – 84,1 välillä ja quick ratio 3,05. Toiminnan kannattavuuden lähtökohtana on, että ammattikorkeakoulu tulee toimeen vuosittain sisään tulevalle perusrahoituksella sekä omilla tuloilla.

Tuloslaskelma tarkastelujaksolla sisältää nuorten Taide- ja muotoilukoulu TAIKAN kustannukset ja tulot. Nettovaikutus on +/- 0. TAIKAN budjetti vuodelle 2014 on 314 110 euroa. LAMK on vastannut hallitusohjelmassa ammattikorkeakoululle tulleeeseen rahoitushaasteeseen ja käynnisti yt-neuvottelut keväällä 2013. LAMK tavoittelee sopeuttamistoimenpiteinä vuoden 2015 loppuun mennessä 83 henkilötyövuoden vähentämistä.

Kevään 2013 sopeuttamistoimenpiteiden kokonaisvaikutukset näkyvät henkilöstökulujen laskuna vuonna 2014.

LAMKin perusrahoituksen arviolaskenta tarkastelujaksolla antaa alkuperäistä positiivisemmän toiminnan ja talouden tuloksen. Sopeuttamistoimenpiteitä tehdään tarkastelukaudella tilanteen mukaan.

LAMKilla ei ole tilojen lisäksi muita taloudellisia riippuvuustekijöitä ylläpitäjään eli kuntayhtymään. Kuntayhtymän vuokrasopimusvastuu Fellmanniasta siirretään perustettavalle yhtiölle 1.1.2015. LAMKin toiminta kokonaisuudessaan toteutetaan vuokratiloissa. Tilojen käytössä lähtökohtana on neliöiden vähentäminen niin, ettei vuokrataso tarkastelujaksolla olennaisesti kasva. Tilojen tarkempi erittely kohdassa 6.

FUASin yhteisten toimintojen osalta on sovittu, että LAMKilla on koordinoitavastuu viestinnästä ja markkinoinnista sekä Global Activities -toiminnosta. Yhteisten toimintojen synergian kautta haetaan toimintojen tehokkuutta ja kustannussäästöjä pidemmällä aikavälillä.

LAMKin yhtiöittämissä yhteydessä henkilöstön siirtyminen Palvelualojen työnantajyhdistyksen työehtosopimuksen piiriin aiheuttaa vuonna 2015 henkilöstökulujen kasvua arviolta miljoona euroa.

Taloudellisten riskien hallinta on osa toiminnan ja talouden suunnittelua. Johtamisnäkökulmittain riskejä tarkastellaan suhteessa strategisten tavoitteiden saavuttamiseen. Kriittisissä menestystekijöissä tavoitteena on tasapainoisen talouden turvaaminen ja menestystekijöinä tulo-rahoituksen laajentaminen ja siihen suhteutettu resurssien käyttö sekä rahoituksen turvaaminen koulutuksen käyttöön. Riskimittareita mm. ovat koulutuksen vetovoima (LAMK), suoritettut tutkinnot, työllisten osuus tutkinnon suorittaneista (LAMK), vuosikate euroina, vuosikateprosentti, investointien tulorahoitus, TOB-työolobarometri, koulutuksen keskeyttäneet (LAMK), henkilöstökulut/toimintatuotot, sairauspoissaolot.

LAMK ei tule tarkastelujaksolla toteuttamaan sellaisia investointikokonaisuuksia, jotka vaatisivat lainoitusta.

Uuden rahoitusmallin alustava laskenta antaa tarkastelujaksolla toiminnan toteuttamiselle lähtökohtaisesti hyvän ja vakaan pohjan.

6. Ammattikorkeakoulun toimintaan käytettävissä olevat tilat sekä tukipalvelut¹⁰

Lahden ammattikorkeakoulu toimii tällä hetkellä Lahden kaupungin alueella sijaitsevilla kuudella kampuksella (tiloja käytössä yhteensä noin 43 000 m²), joista musiikin ja kuvataiteiden kampuksia ollaan parhaillaan tyhjentämässä asteittain koulutusten lakkauttamisten myötä. LAMKin strategian mukaisesti kaikki toiminnot on päätetty sijoittaa Niemen kampusalueelle vuoteen 2018 mennessä. Uudelle kampukselle on tavoitteena rakentaa korkeintaan puolet aiemmasta neliömäärästä.

Tulevan oppimisympäristön käyttäjäkeskeinen suunnittelu on osa Päijät-Hämeen liiton rahoittamaa Innovaatiokeskittymä-hanketta, jota hallinnoi Lahden seudun kehitysyritys Lade Oy. Tulevaisuuden kampukseen liittyy strategian mukaisesti nykyisten tilojen nykyaikaistaminen vastaamaan laajamittaista pedagogiikan uudistamista ja työelämäyhteyden syventämistä. Oppimisympäristön suunnittelussa huomioidaan opetus- ja kulttuuriministeriön ja sisäasiainministeriön asettaman oppilaitosten turvallisuustyöryhmän sekä Laurea-ammattikorkeakoulun koordinoiman korkeakouluturvallisuus -hankkeen suosituksia.

Niemen osaamiskeskittymä syntyy Lahden ammattikorkeakoulun, Lahdessa toimivien yliopistojen ja yritystoiminnan ympärille. Kyseessä on suurin Suomessa toteutettava osaamiskeskittymä seuraavan kymmenen vuoden aikana. Myös Lahden yliopistokampuksen toiminnot sijoittuvat valtaosiltaan samaan toimintaympäristöön. Niemen kampuksen yhtenä keskeisenä päätavoitteena on tilojen ja palvelujen yhteiskäyttö (amk, yliopisto, yritykset), monialaisen toiminnan mahdollistaminen ja yhteisöllisyyden tukeminen.

Tulevaisuuden monitoimijaisen oppimisympäristön ja innovaatiokeskittymän rakentaminen Niemeen edistää KESU:n 2011-2016 linjauksia, joiden mukaan tutkimuksen vahvuusalueilla toisiaan täydentävät yliopistot, ammattikorkeakoulu ja tutkimuslaitokset muodostavat vetovoimaisia keskittymiä. Näiden yhteiset tutkimushankkeet ja –infrastruktuurit luovat uudenlaisia kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia perustutkimuksen ja soveltavan tutkimuksen sekä yritysten tutkimus- ja kehitystoiminnan välille. Yliopistot ja ammattikorkeakoulu vahvistavat yhteistyötä innovaatiojärjestelmän eri toimijoiden kanssa aktiivisesti osaamiskeskittymien uuden tiedon tuottajina ja kehittäjinä.

Tilaratkaisuihin liittyvät tiedot nykytilan ja osakeyhtiöittämisen osalta esitetään tarkemmin liitteissä (LIITTEET 11a ja 11b).

Omat ja yhteiskäyttöiset laboratoriotilat

LAMKissa, erityisesti tekniikan alalla ja Muotoilu- ja taideinstituutissa, on käytössä laboratorioita ja erityistiloja, joita ylläpidetään ja uudistetaan omalla rahoituksella. Merkittävimpiä näistä ovat tekniikan alalla sijaitsevat laboratoriot: tietotekniikka, mediatekniikka, puu, muovi, kone- ja automatiikka, EMC sekä Koulutuskeskus Salpauksen kanssa yhteiskäytössä oleva robotiikkalaboratorio. Tekniikan alalla toimii Suomen ainoa akkreditoitu huonekalutestauslaboratorio, joka palvelee alueen ja koko maan huonekaluteollisuuden ja –kaupan tarpeita. Tekniikan alalla ylläpidetään myös Lahden kaupungin langatonta MASTONET-verkkoa. Muotoilu- ja taideinstituutissa on useita laboratorioita ja erityistiloja, joita käytetään muotoilun eri osa-alueiden koulutuksessa. Sosiaali- ja terveysalalla on käytössään uusi, nykyaikainen simulaatio-oppimisympäristö hoitotyön opetukseen.

LAMK on osaomistajana uusiutuvan energian tutkimuskeskus Energonissa, jota hyödynnetään myös tekniikan alan opetuksessa. Käytössä on myös Jokimaalla sijaitseva, Helsingin yliopiston, LADEC Oy:n ja LAMKin yhteinen maaperätutkimuksen Pilot-laitos.

Helsingin yliopiston omistamat ja ylläpitämät ympäristölaboratoriot ovat tarpeen mukaan käytettävissä myös LAMKin ympäristötekniikan opetuksessa. Eri puolilla Lahtea sijaitsevat Koulutuskeskus Salpauksen laboratoriot ja työsalit tarjoavat jatkossakin hyviä mahdollisuuksia yhteiskäyttöön.

Tukipalvelut

Yhteiset palvelut Päijät-Hämeen koulutuskonsernissa

Lahden ammattikorkeakoulu ostaa palvelut Päijät-Hämeen koulutuskonsernilta. Osana osakeyhtiöittämissä prosessia selvitetään parhaillaan yhteisten palvelujen kokonaisuutta sekä sitä, mitkä palvelut tuotetaan osakeyhtiön puolella ja mitä palveluita tai osia niistä ostetaan edelleen koulutuskonsernilta.

Yhtiöittämisen aiesopimuksessa asia on ilmaistu seuraavasti:

”Yhtiön perustaminen ei voi johtaa nykyistä kalliimpiin hallinnollisiin tai yhteisiin palveluihin koskeviin ratkaisuihin. Tavoitteena on, että yhtiöitetty ammattikorkeakoulu jatkaa Kuntayhtymän ja muiden alueellisten yhteisten palveluiden käyttäjänä ja tässä verkostossa voi oman perustehtävänsä liittyvissä yhteisissä palveluissa toimia myös palveluiden tuottajana.

Perustettava yhtiö ja toiminnoiltaan supistuva kuntayhtymä PHKK kuuluvat kumpikin Lahti-konserniin ja lisäksi kuntayhtymä on perustettavan yhtiön vähemmistöosakas. Hankintalain näkökulmasta yhtiö voi ostaa kuntayhtymän palveluja samalla tavalla kuin silloin, jos yhtiö olisi kuntayhtymän tytäryhtiö ja sitä kautta Lahti-konsernin osa.”

Palveluiden laajuudesta, sisällöstä, kustannuksista ja henkilöstöresursseista sovitaan tarkemmin erillisessä palvelusopimuksessa, joka tehdään LAMKin ja Päijät-Hämeen koulutuskonsernin Hallintopalveluiden kesken. Näitä yhteisiä palveluita ovat tieto- ja kirjasto-, viestintä- ja markkinointi-, hallinto-, henkilöstö-, kiinteistö, ravintola- sekä tietohallintopalvelut. Liitteessä 12 on kuvattu ostettavien palveluiden tarkempi sisältö.

7. Opiskelijapalveluiden järjestäminen¹¹

Ammattikorkeakoulu tuottaa opintotukilain (65/1994) mukaiset palvelut opiskelijoille. Koulutusalojen **opintotoimistoissa** työskentelee 1-2 opintosihteerä riippuen opiskelijamäärästä. Opiskelijapalvelut ovat tasalatuksia ja helposti kaikkien opiskelijoiden saavutettavissa. Opiskelijan liikkumista helpotetaan maksutta lainattavilla kannettavilla tietokoneilla ja tableteilla. Tarjolla on lisäksi ilmaisia kampsuhyöriä.

Opiskelijoita palvelee **tieto- ja kirjastopalveluiden verkko**, jonka toimipisteet ovat erikoistuneet koulutusaloittain. Tiedon ja oppimisen kohtaamispaikka Fellmannia tarjoaa monipuolisia opiskelutiloja itsenäiseen tai ryhmätyöskentelyyn myös 24/7 periaatteella.

Opiskelijahyvinvointiin kiinnitetään erityinen huomio. Opiskeluhyvinvointiryhmän jäseniä ovat opiskelijapastorit, terveydenhoitaja, psykologi, opinto-ohjaajat ja opiskelijakunta LAMKO:n edustajat. Opiskelijoiden hyvinvointikysely tehdään joka toinen vuosi ja sen perusteella toteutetaan tarvittavat kehittämistoimet. Opiskelijakunta LAMKO:n kanssa järjestetään tutoropiskelijatoimintaa ja häirintäyhdyshenkilötoimintaa. Ammattikorkeakouluun on luotu toimiva ulkomaalaisten opiskelijoiden tutorjärjestelmä.

Opiskelijoiden terveydenhoitopalvelut on keskitetty opiskeluterveydenhuoltopisteeseen, jossa työskentelevät oppi-

laitopsykologi, Lahden kaupungin opiskelijaterveydenhoitajat, ja sinne on sijoitettu opiskelijoiden lääkäripalvelut (LIITE 13).

Kansainvälistymispalvelut vastaavat opiskelijoiden ja henkilökunnan liikkuvuuteen ja kotikansainvälistymiseen liittyvistä palveluista. Kansainvälisten opiskelijoiden tukipalveluita kehitettiin ja tuotettiin alueen korkeakoulujen yhteisessä, ulkoisesti rahoitetussa Urban Enviro –hankkeessa. Kansainvälisille opiskelijoille on tarjolla asuntoja ja hyvä asumisen starttipaketti.

Oppilastalo Oy Lahdessa vuokraa asuntoja opiskelijoille. Asuntoja on yli 750. Kaikille hyväksytyille opiskelijoille lähetetään Oppilastalo Oy:n esite hyväksymiskirjeen yhteydessä.

Kielipalvelut ja opintotukeen liittyvät palvelut on järjestetty keskitetysti Opiskelijapalveluiden toimesta.

Opintotukilautakunta huolehtii lakisääteisistä velvoitteista koskien opintotukiasioita. Opiskelijoiden opintotukeen liittyvä neuvonta on järjestetty kampuksittain.

Ammattikorkeakoulun **opintojaksotarjonta** on monialaisesti ja hyvin kaikkien opiskelijoiden saavutettavissa, koska kampukset sijaitsevat kaikki Lahden kaupungin sisällä. Tämä mahdollistaa myös laadukkaat, keskitetyt **IT-tukipalvelut**, joista huolehtii ylläpitäjä.

Ammattikorkeakoulun **Ura- ja rekrytointipalvelut** tukevat opiskelijoiden harjoittelua ja työllistymistä. Ne vastaavat Jobstep.net-palvelun kehittämisestä sekä urasuunnittelusta ja työnhaun tukemisesta.

Opiskelijaruokailu on järjestetty siten, että jokaisella kampuksella on oma opiskelijaruokala. Lisäksi ruokaloiden yhteyteen on sijoitettu välipala-automaatteja, jotka tarjoavat ravintopalveluita iltaisin ja viikonloppuisin.

LAMK maksaa toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi opiskelijakunnan pääsihteerin palkan sekä toimintatukea opiskelijakunnalle. Ammattikorkeakoulu antaa veloituksetta opiskelijakunnan käyttöön toimitilan sekä osallistuu liikuntasalivuokriin.

Parhailaan kehitetään **Learning Support Centeriä**, joka kokonaisvaltaisesti tukee ja ohjaa opiskelijaa oppimiseen, opiskeluvaikeuksiin ja elämäntilanteisiin liittyvissä kysymyksissä (luki- ja matematiikkavaikeudet, mielenterveys, opiskelustrategia, elämänhallinta).

Liikuntapalvelut täyttävät jo tällä hetkellä pääosin OLL:n suositukset liikuntatilojen ja –tarjonnan osalta. Liikuntapalveluja seurataan, arvioidaan ja kehitetään esitettyjen suositusten ja niiden taustalla olevien korkeakoululiikunnan keskeisten tekijöiden viitekehityksessä niin, että suositukset täyttyvät kokonaisuudessaan vuonna 2014. Opiskelijaliikunnan järjestäminen Lahden ammattikorkeakoulussa on kuvattu liitteessä 14.

8. Hallinnon järjestäminen

Lahden ammattikorkeakoulun sisäinen hallitus 6.5.2013 alkaen

Outi Kallioinen, rehtori, puheenjohtaja

Helena Karento, vararehtori (varajäsen Jari Kivistö, osaamisaluejohtaja)

Päivi Starckjohann, osaamisaluejohtaja (varajäsen Jukka Oresto, kehitysjohtaja)

Rami Kivilahti, lehtori, tekniikan ala (varajäsen Leena Haapola, lehtori, sosiaali- ja terveysala)

Jukka Mustonen, lehtori, liiketalouden ala, (varajäsen Olli Pilpola, päätoiminen tuntiopettaja, tekniikan ala)

Riikka Vierumäki, koulutussuunnittelija, opiskelija- ja opetusteknologiapalvelut,

(varajäsen Sanna Laitinen, johdon sihteeri, TKI-, KV- ja aluekehityspalvelut)

Markus Munukka, opiskelija, tekniikan ala, (varajäsen Eero Leinonen, opiskelija, liiketalouden ala)

Pasi Toivonen, opiskelija, liiketalouden ala, (varajäsen Miika Mäkitalo, opiskelija, sosiaali- ja terveysala)

Elinkeino- ja muun työelämän edustajat: Jukka Anttonen, toimitusjohtaja, Isku Kiinteistöyhtiöt, (varajäsen Susa Nikula, henkilöstöjohtaja, Osuuskauppa Hämeenmaa), Petri Strengell, Group Vice President, Raute Corporation, Technology and Operations (varajäsen Essi Alaluukas, johtaja, Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy), Seija Mustonen, liiketoimintajohtaja, LähiTapiola Vellamo, (varajäsen Jussi Eerikäinen, toimitusjohtaja, Lahden messut Oy)

Ylläpitäjän, Päijät-Hämeen koulutus konsernin hallitus 6.5.2013 alkaen

Kari Salmi, pj. (varajäsen Seppo Koskinen), Merja Vahter, vpj. (varajäsen Sari Niinistö), Juhani Hilkemaa (varajäsen Simo Rähjä), Harry Nordström (varajäsen Arto Juva), Helena Maattola (varajäsen Kristiina Hämäläinen), Irmeli Perkiö (varajäsen Sanni Honkanen), Seppo Virtanen (varajäsen Veini Holopainen), Kalle Aaltonen (varajäsen Juhani Sirkiä), Aino Alonen (varajäsen Nina Laihanen), Paula Ijäs (varajäsen Kati Pölönen), Jukka Tonteri (varajäsen Pekka Niemelä)

Päijät-Hämeen koulutus konsernin työelämäneuvottelukunnat

(LIITE 15)

Lahden ammattikorkeakoulun valtuuskunta

Lahden ammattikorkeakoulun valtuuskuntana toimii Päijät-Hämeen korkeakoulu- ja innovaatiotoiminnan neuvottelukunta (Päijät-Hämeen koulutus konsernin hallituksen päätös 17.4.2007).
(LIITE 15)

9. Hakijan keskeiset perustelut toimiluvan myöntämiseksi

Lahden kaupunkiseutu muodostaa merkittävän kasvukeskuksen laajalla metropolialueella. Vuoteen 2020 mennessä Lahdesta rakennetaan maailmanluokan ympäristöosaamisen, muotoiluosaamisen ja liiketoiminnan keskittymä. Samanaikaisesti Lahden alueesta luodaan sekä kansallisesti että kansainvälisesti merkittävä hyvinvointipalvelujen kehittäjä ja osaamisen viejä. Ammattikorkeakoulun rooli tässä työssä on elintärkeä ja keskeinen.

Lahden ammattikorkeakoulu maakunnan ainoana korkeakouluna toimii Päijät-Hämeen kehityksen ja kansainvälistämisen keskeisenä toimijana ja ottaa päävastuun laadukkaasta koulutuksesta sekä vaikuttavasta tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnasta yhdessä alueen yritysten ja organisaatioiden sekä verkostojen kanssa. Toiminnassamme opiskelijat on nostettu keskiöön ja valmistuneet työllistyvät hyvin sekä alueelle että valtakunnallisesti. Alueen strategiaan painopisteisiin ja koulutustarpeisiin perustuvia koulutusvastuita rakennetaan monialaisesta näkökulmasta tulevaisuuden ennakoinnin ja kansainvälisen yhteistyön pohjalta. Samalla huolehditaan henkilöstön osaamisen varmistamisesta. Yhteinen alueellinen tahtotila ja ajattelu luovat perustan ammattikorkeakoulutoiminnan pitkäjänteiselle jatkokehittämiselle strategisella tasolla.

Nykyinen Lahden kaupungin alueelle keskitetty kampusrakenne mahdollistaa opintojen hyvän saavutettavuuden sekä tasalaatuiset palvelut kaikille opiskelijoille. Painoarajat ylittävä monialainen, kansainvälinen koulutus- ja TKI-toiminta on vuonna 2020 leimallista Niemen innovaatiokeskittymässä. Siellä ammattikorkeakoulu, alueen yliopisto-toimijat ja yritykset ovat tiiviissä ja toiminnallisessa vuorovaikutuksessa. Tiloja ja palveluita käytetään yhdessä, mikä edistää kaupunkiseudun korkeakoulutoiminnan laatua, tehokkuutta ja vaikuttavuutta.

Lahden ammattikorkeakoululla on vahva alueellinen asiantuntijuus ja alueellisen toimintakulttuurin tuntemus, mikä vahvistaa ammattikorkeakoulun vaikuttavuutta. Lahti on tunnettu toimivasta ja omaleimaisesta alueellisesta ammattikorkeakoulun ja eri yliopistojen yhteistyöstä, jota kehitetään sopimus pohjaisesti. Itsenäisten ammattikorkeakoulujen FUAS-liittoumassa Lahden ammattikorkeakoululla on strategisen tason yhteistyötä koulutuksessa, TKI-toiminnassa sekä laajan metropolialueen kehittämisessä.

Ammattikorkeakoulua johdetaan strategisesti ja samalla huolehditaan siitä, että talous on kestäväällä pohjalla. Osakeyhtiöittäminen vuonna 2015 vahvistaa ammattikorkeakoulun autonomiaa ja korkeakoulun aitoa roolia kaupunkiseudun kehittämisessä ja kansainvälistämisessä.

10. Yhteyshenkilö hakemuksen liittyvien mahdollisten lisätietojen osalta

Yhteyshenkilön nimi	Rehtori Outi Kallioinen
Yhteyshenkilön yhteystiedot	Paasikivenkatu 7, PL 214, 15101 Lahti, puh. 044 708 1400

---

1 Kohdassa 1.3 esitetään ylläpitäjän toimintamuoto, joka voi olla osakeyhtiö, säätiö, kunta tai kuntayhtymä. Samassa kohdassa ilmoitetaan myös ylläpitäjän omistaja- tai taustatahot. Osakeyhtiöstä ilmoitetaan osakeyhtiön osakkaat ja näiden omistusosuudet. Säätiöstä ilmoitetaan säätiön perustajatahot. Kuntayhtymistä ilmoitetaan jäsenkunnat. Toimintamuodosta riippumatta tässä kohdassa tulee ilmoittaa tai liiteaineistona toimittaa riittävät dokumentit, joista selviää ylläpitäjän päätösvallan ja toimielinten valinnan määräytyminen sekä muut mahdolliset sidonnaisuudet.

2 Kohdassa 1.6 muulla toiminnalla tarkoitetaan vakiintunutta muuta toimintaa, kuten esimerkiksi maakuntakorkeakoulutoiminta.

3 Kohdassa 2.1. hakija määrittelee toimintaympäristön muutosten ja ammattikorkeakoulun vahvuuksien pohjalta haetun ammattikorkeakoulun toiminta-ajatuksen ja vision vuoteen 2020 saakka. Visio kuvaa omistajien tahtotilaa sekä keskeisiä menestystekijöitä ja toimintalinjauksia, jotka luovat perustan ammattikorkeakoulun pitkäjänteiselle kehittämiselle.

4 Kohdassa 2.3 kuvataan keskeisimpien yhteistyökumppaneiden merkitys korkeakoulun strategian toteuttamisessa.

5 Kohdassa 3.1 arvioidaan esimerkiksi alueen väestökehityksestä, työ- ja elinkeinorakenteen muutoksesta, kansainvälistymisestä tai korkeakouluverkon muutoksesta tai muista vastaavista seikoista aiheutuvia mahdollisuuksia tai riskejä ja niiden vaikutusta haetun ammattikorkeakoulun toimintaa.

6 Kohdassa 3.4.1. haetun ammattikorkeakoulun koulutustarjontaa suhteutetaan valtakunnalliseen ja alueelliseen koulutustarpeeseen huomioiden väestökehitys sekä alueen muu koulutustarjonta. Korkeakoulutuksen luonteesta johtuen tarkoituksenmukainen tarkastelualue on pääsääntöisesti yksittäistä maakuntaa laajempi ja tätä arvioitaessa on huomioitava, että tarkastelualue voi vaihdella aloittain korkeakoulujen väliset työnjaot huomioiden. Muutosten yhteydessä kuvataan keskeiset taloudelliset ja toiminnalliset vaikutukset korkeakoulussa ja toiminta-alueella.

7 Kohdassa 3.5.3 kuvauksella harjoittelun järjestämisestä ja harjoittelumahdollisuuksista ammattikorkeakoulun toimintapaikkakunnittain tarkoitetaan järjestelmäkuvausta paikkakunnittain, ei luetteloa harjoittelupaikoista

8 Kohdassa 4 kuvauksella/suunnitelmalla sisäisen valvonnan järjestämisestä tarkoitetaan luetteloa keskeisistä asiakirjoista (vahvistamisajankohta), joissa sisäinen valvonta ja sen käytännöt on kuvattu. Yhtiöityvien ammattikorkeakoulujen osalta tulee esittää tiivistetty suunnitelma siitä, miten sisäinen valvonta tullaan järjestämään.

9 Kohdassa 5 mikäli laskelmat sisältävät toiminnan ja talouden sopeuttamista, siitä tulee esittää sopeuttamissuunnitelma.

10 Kohdassa 6.1 tilojen saavutettavuus kattaa tilojen esteettömyysnäkökulman, tässä kohdassa voidaan kuvata myös tilojen saavutettavuutta esim. logistisesti.

11 Kohdassa 7 kuvataan opiskelijapalveluiden järjestäminen korkeakoulussa ja sen eri paikkakunnilla korkeakoulun toimesta tai muutoin. Opiskelijapalvelut kattavat mm. kielipalvelut, kirjasto-, kansainvälistymis-, ura- ja rekrytointipalvelut, sosiaali- ja terveydenhoitopalvelut, liikuntapalvelut, opintotuki, opintoneuvonta, opiskelijoiden liikkuvuus, kurssitarjonnan saavutettavuus, atk-palvelut, harjoittelupalvelut, harjoittelun tuki, opiskelijaruokailu.

Korkeakoululiikunnan vähimmäissuosituksset on kuvattu osoitteessa (<http://www.oll.fi/suosituksset/>). Kohdassa kuvataan lyhyesti liikuntapalveluiden rahoituksen, henkilöstöresurssien ja liikuntatilojen järjestäminen.